Laiškas iš Vienos

Balandžio 28 d. Austrijoje įvyko prezidento rinkimai. (Čia prezidentą renka tauta, panašiai kaip ir JAV). Laimėjo socialdemokratų partijos kandidatas Schaerf (gavo 55% balsų, jo didysis konkurentas, tautinės partijos kandidatas Raab — 41%, ir liberalų kandidatas generolas Kimmel — 4%).

Schaerf yra tretysis iš eilės tautos išrinktas prezidentas socialdemokratas. Nors prieš Schaerf priešrinkiminė kampanija buvo labai aktyvi ir svarbiausiu argumentu buvo: "Mes nebalsuosime už tokį kandidatą, už kurį pasižadėjo balsuoti komunistai", — tačiau tai nieko nepadėjo. Austrai žino, kad Schaerf yra demokratas, bet ne komunistas.

Austrus labiausiai jaudino dabartinis kainų pakėlimas pienui, sviestui, sūriui, cukrui, alui ir kt. reikmenims. Mat, Austrijos biudžete susidarė deficitas: trys milijardai keturi šimtai milijonų šilingų. Tam deficitui "užlopyti" prisiėjo padidinti mokesčius net svarbiausiems reikmenims.

Austrijoje gegužės 1 d. švenčiama kaipo darbo žmonių šventė. Šiemet 9 val. ryto Kai-Ring gatvėje prasidėjo eisenos. Pirmieji žingsniavo socialdemokratai motociklistai su raudonomis vėliavikėmis, dviratininkai su raudonai papuoštais dviračiais. Po to sekė atskirų vietovių socialdemokratų žmonių grupės su raudonomis vėliavomis ir plakatais. Eisenoje vienas po kito sekė dūdų orkestrai, grodami maršus. Plakatuose matėsi tokie užrašai: "Padidinti statybą — daugiau gyvenamų butų", "Sudrausti gyvenamųjų butų savininkus — lupikautojus", "Nekelti kainų produktams", "Mes džiaugiamės Schaerf pergale"...

Socialdemokratų eisena truko pusantros valandos. kiekvienas eisenos dalyvis turėjo ant krūtinės prisiseges raudoną buketą, kurį siūlė už 5 šilingus kiekvienam gatvėje stovinčiam žiūrovui.

Po to už pusės valandos prasidėjo komunistų eisenos (komunistų partija Austrijoje yra legali). Jie irgi pradėjo su motociklistais, kurių kiekvienas turėjo raudoną vėliavikę. Po jų sekė mėlynom bliuskutėm ir juodais sijonukais mergaitės ir mėlynais marškiniais ir juodom kelnėm vyrukai. Visi su raudonom vėliavikėm. Jie žingsniavo skersai susikabinę rankomis. Po jų sekė su akordeonu, balalaikomis ir gitaromis dainininkai, kurie dainavo revoliucines dainas. Girdėjau ir rusiškai dainuojant.

Toliau matėsi su piautuvu ir kūju raudonos vėliavos ir plakatai, kuriuos nešė vyrai ir moterys, o kitus net aštuonių metų vaikai. Plakatuose ir vėliavose matėsi tokie užrašai: "Baigti atominį ginklavimąsi ir atominių bombų bandymus", "Mes nenorime mirti, mes norime taikos", "Mes esame prieš Bonos-Paryžiaus ašį", "Sudrausti darbininkų skerdikus Irake ir Ispanijoje", "Mes esame prieš Austrijos įstojimą į EWG (bendrąją Europos rinką) ir norime būti neutralūs", "Austrijoje keliamos kainos sviestui, cukrui, alui ir kitiems reikmenims. Iš to naudojasi biznieriai — išnaudotojai, o darbininkai turi nukentėti", "Reakcionierius Raab nukrito į bedugnę"...

Tokių plakatų buvo šimtai. Kas šimtas metrų sekė orkestrai, kurie grojo dažniausiai rusiškus maršus, arba juos pakeitė dainininkai su gitaromis ir balalaikomis. Eisenos dalyviai pavieniui arba kartu šaukė šūkius: "Tegyvuoja taika", "Baigti ginklavimąsi", "Už lygybę ir teisingumą", "Už įmonių suvalstybinimą"...

Net vaikai ir tie šaukė išmoktus posmus. Demonstrantus iš abiejų pusių supo žiūrovų eilės ir kai kurie iš žiūrovų plojo komunistams bei šaukdami pritarė jų skelbiamiems šūkiams.

Komunistų eilėse žygiavo uniformuotų paštininkų ir geležinkeliečių būriai su savo orkestrais, mokytojų dalinys ir net policijai priklausantys žmonės.

Komunistų eisena užtruko 2 valandas. Aš nesitikėjau, kad Austrijoje — Vienoje tiek daug esama komunistų, arba jiems pritariančių. Žiūrint į tą eiseną man prisiminė 1940-41 m. Lietuvoje, kada pačiam teko žygiuoti tokiose eilėse ir, nori — nenori, šaukti komunistų šūkius. Kilo mintys, gal vėl grįžta ta pati padėtis, kokia buvo tada? Kuria kryptimi suka laisvosios Europos prietilčio likimas? Tačiau tai plati tema ir šiam kartui užteks.

L. K.

UNITED PRESS - NAUJIENŲ Photo

St. Louis zoologijos sode lokys su pasitenkinimu kramto morką braidydamas vandeny.

NAUJIENŲ
50 METŲ
SUKAKTIES KONTESTAS

1964 metais "NAUJIENOS" minės 50-ties metų sukaktį.
Šia proga ruošia kontestą.

Šiomis dienomis bus paskelbtos kontesto sąlygos.

NAUJIENOS — PART 2 — Chicago, Ill. — Šeštadienis, Gegužio-May 11 d., 1963 m.

Naujienų Antroji Dalis

NR. 664 CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS XIX METAI

Alė Sidabraitė

MOTINAI

Kai, motule, liūliavai mažutę,
Supėsi palangėj jurginai,
Danguj kuždėjosi žvaigždutės,
Klevo lapai tau pritardami švelniai.

Ar tikėjai tada, brangioji,
Kad paliksim gimtą kiemą ir klevus,
Kad iš labdaringų rankų duona svetimoji,
Nors balčiausia, ir karti ji, ir sprangi mums bus?

Motin, motin, kai supei mažutę,
Kai prie vygės tylią dainą niūniavai,
O už lango rūstūs vėjai pūtė,
Blaškėsi apnuoginti klevai,

Ar tikėjaisi, kad, kryžkelėj suklupus,
Kai taršys man vėjai palaidas kasas,
Veltui tavo vardą šauks išbalę lūpos,
Kas atleis man, kas padės man be tavęs?

Motin, motin, kai migdei mažytę,
Pasikvietusi į talką dainą ir žvaigždes,
Netikėjai, kad benamiais teks bastytis
Svetimuos kalnuos po svetimas girias.

O namie palangiais gal žydės alyvos,
Rudeniop vėl gelsvą rūbą klevas mes,
Tyliai kryžkelėj medinis Dievas,
Tik nebus ten, motin, nei tavęs, nebus ten nei manęs.

Bet širdis nuklys drauge su vėjais,
Žais su klevo lapais, vystančiais žiedais,
Ir vaidensis mum, jog vėl namo parėjom,
Į būtąsias grįžome dienas.

Sergej Esenin

LAIŠKAS MOTINAI

Tu gyva, manoji senutėle,
Gyvas aš, ir sveikinu tave.
Vakarais te tavąją trobelę
Gaubia šviesos įstabia srove.

Rašo man, kad tu lyg prieš nelaimę
Vis už sūnų savąjį meldies,
Kad dažniau ėjai kelian iš kaimo,
Apsigaubus tėvo kailiniais.

Prieblandoj melsvojoj vakarinėj
Tau dažnai vaidenos negerai,
Kad kažkas ten įkaršty mušlynių
Mano širdį perskrodė kiaurai.

Nieko, mylimoji, nebijoki,
Tai tiktai liguistas kledesys —
Vai ne toks girtuoklis aš žinoki,
Smuklėj nesuras manęs mirtis.

Aš toks pat švelnus, motule mano,
Ir svajoju vien tik apie tai,
Kaip pabėgti iš miestiškojo tvano,
Kaip greičiau išvyst savi namai.

Aš sugrįšiu medžiams pražydėjus,
Prieglobstin atgijusios gamtos —
Tik nekelk manęs anksti — aš nemėgėjas
Kelt su aušra švintančia rytuos.

Ir nekelk senųjų svajužėlių,
Nebežadink praeities sapnų —
Vai anksti manoji dalužėlė
Skyrė man dienelių varganų.

O ir džiaugtis nemokyk, nereikia —
Nepasuks atgal buities keliai...
Tu viena paguodos man suteiki —
Tu viena it saulės spinduliai.

Tad užmiršk galvot apie nelaimę —
Te linksmumas rūpestį pakeis;
Ir neeik daugiau kelian iš kaimo,
Apsigaubus tėvo kailiniais.

Vertė *Jurgis Dusmenis*

Dienų Skeveldros

1.

Kremliaus magnatai Estiją, Latviją, Lietuvą ir Karaliaučiaus sritį neva ūkiniais sumetimais sujungė į v-a-k-a-r-ų regijoną. Ir teisingai "Darbininko" Nr. 29 buvo pastebėta, kad

Rusija: vėl edinaja, nedelinaja?

Lietuva: vėl severo zapadnij kraj?

"Naujienose" De Guonis stebėjosi prof. A. J. Greimo bandymu rehabilituoti J. Deksnį kaip "pavargusį ... heroją".

O čia skaitau (kelintas kartas) Jono Aisčio redakcinį žodį "Lietuvių partizanų dainos" (žr. "Laisvės kovų dainos", New Yorkas, 1962 m.) ir ... nesuprantu autoriaus:

"Didžiausia nelaimė, kokia tik gali paliesti tautą, yra naminis karas, kai brolis žudo brolį.

"Nors lietuvių partizanų tiesioginis priešas buvo okupantas, tačiau daug aukų buvo ne tik prieš okupantą kovojusių, o ir okupantui talkininkavusių lietuvių tarpe.

"Kiekvienoje tautoje pereinamaisiais visuomenės persitvarkymo laikotarpiais viena visuomenės dalis sukyla prieš kitą, jieškodamos arba gindamos skirtingas visuomeninio gyvenimo formas. Bet itin skaudu matyti tautoje kovą tarp savųjų, svetimiesiems viešpataujant. O toks iš dalies yra buvęs lietuvių partizanų karas prieš okupantus".

O, jau švelniai šnekant, po kelmų! **"naminis** (suprask: pilietinis! J. C.) **karas", "pereinamaisiais visuomenės persitvarkymo laikotarpiais"** ir t.t. ir t.t. Aiman, jei taip kalbėtų Žiugžda (ir jo tipo, nuo jo aukštyn ir žemyn imant!) — suprantama, bet kai tai "pamokslas" iš JAV — sunku ir atsistebėti.

Jau tai senokai pažymėjo (ir nusistebėjo) "Draugo" kultūrinio priedo redaktorius K. Bradūnas, bet J. Aistis nei mrūmrū, ir iš lėto-lėto visuomenės galvon lyg sula, atsiprašau — lyg smala varva didelė klaida.

2.

Manding, ar neperdaug kalbama apie 3-čią frontą!? Juk tarp barikadų mūšyje prieš komunizmą — mūšyje už laisvę ir Lietuvos nepriklausomybę tėra **dvi pusės,** o tarp jų, tarp barikadų, tegali būti tik ... laužas ir žiurkės!

3.

Londono lenkų "Wiadomosci" Nr. 885 piktinasi, kad "Oxford Illustrated Dictionary" (Text edited by I. Coulson, C. T. Carr, L. Hutchinson, D. Eagle, Oxford, 1962) ties Vilniumi ("Vilna" ir "Wilno") priduriama: "city of Lithuania — also Vilnius — arba surrounding this, occupied by Poland 1920, incorporated in U. S. S. R. 1945".

Kaip pastabų autorius M. Sambor priduria, tą patį rašo ir "Le Petit Larousse" (1959 metų laida).

4.

Ilja Erenburg vėl lyg "nemalonėn" kliuvęs. Ryšium su tuo rusų emigrantų spauda primena, kaip apie 1930-uosius Pa-

(Nukelta į 2 psl.)

Dienų Skeveldros...

(Atkelta iš 1 psl.)

ryžiaus kavinėse susitikdinėjo rusai emigrantai rašytojai ir svarstė Stalino pasiūlymus grįžti. Ilja gynėsi negrįšiąs. Aleksiej Tolstoj, (vėliau grįžęs į Rusiją; jo "Petras Didysis" yra išversta į liet. kalbą) jį vadino "surūgusiu velniu" ir pranašavo, kad "nuo tavęs, Ilja, kiekvienas banditas pabėgs"...

5.

"The Last Day of Old World" (Londonas, 1962 m.) aprašo, kaip 1939 m. rugsėjį (kai degė, mirė ir krauju plūdo Lenkija) karališkoji britų aviacija bombardavo Vokietiją... atsišaukimais. Ir kartą pilotas išmetė pundą atsišaukimų visai neatrišęs ryšulio, ir jį subarė karininkas:

— Dar gali užmušti žmogų!

Ak, jei taip šiandie iš netyčių žvelgti į... Vakarus. Kas?!

6.

"Literatūros ir Meno" Nr. 15 skaitome:

"Prieš metus Panevėžio rajono deputatų Tarybos sesija svarstė kultūrinio darbo ir meno saviveiklos vystymo klausimą. Po pranešimo, įpusėjus diskusijoms, kalbėjo Liberiškio tarybinio ūkio agronomė deputatė Ona Plučaitė ir tarp kitko pasakė:

— Pavasaris bus sunkus, ir todėl žiūrėkite ne saviveiklos, dainų ir šokių...

Kai kurie kolūkių vadovai reikšmingai susimirkčiojo.

Nors sesijoje ir buvo priimtas dalykiškas sprendimas, bet buvo aišku, kad daugelis ūkių vadovų jo vykdymu ir kontrole neužsiminės, nes neteisinga agronomės frazė, lyg ankstyva šalna, pakenks įgyvendinti sprendimus.

O tokių ūkinių darbuotojų — O. Plučaitės bendraminčių dar yra rajone ir šiandien ne vienas.

"Patlaudės" kolūkis pradėjusią vasarą pastatė ir neblogai įrengė kultūros namus. Jų foje lošdami bilijardą, kolūkio pirmininkas su buhalteriu gąsdino kultūros darbuotojus:

— Jeigu po mėnesio nebus saviveiklos, tai salėje supilsime grūdus...

— Buhalteri, labai prašome jus papildyti dramos ratelio sudėtį, trūksta vaidintojų. Esate balsingas, į chorą kviečiame, — kultūros namų direktorius stengėsi prikalbėti buhalterį Mykolą Laždauską, kuris po kelias valandas trypčioja aplink bilijardo stalą.

— Laiko nėra niekais užsiminėti, — trumpai ir lakoniškai atsako jis."

Toliau Krekenavos kultūros namų meno vadovas V. Seilius skundžiasi:

„... mokytojai laikosi nuošaliai. Pavyzdžiui, Krekenavos ir Naujamiesčio vidurinių mokyklų nė vienas mokytojas nedalyvauja meno saviveiklos rateliuose, veikiančiuose prie vietos kultūros namų. Raguvos vidurinėje mokykloje iš 30 mokytojų tik 2—3 yra aktyvūs kultūrinio darbo padėjėjai - entuziastai".

7.

Nikita sugeba ne vien apie meną, sugeba ir apie karvių psichologiją pašnekėti. Čia, Tasso pranešimu, ištrauka Nikitos Chruščiovo kalbos žemės ūkio darbuotojams:

"Karvės neskaito jūsų nutarimų ir direktyvų. Jei jos turėtų kalbėjimo dovaną, tartų: "Gerbiami ekspertai! Siūlome jums teisingą pasikeitimą paslaugomis. Duokite mums daugiau pašaro, o mes jums duosime daugiau pieno. Reikia suprasti gyvulių kalbą, draugai!"

Ir, to paties Tasso pranešimu, įvyko "audringi plojimai". Ne karvių, bet aukštų ūkio pareigūnų ir sovietinės spaudos korespondentų ir foto reporterių. "Praskalautų" smegenų logika!

J. Cicėnas

Labiausiai išgarsėjęs paukštis

Prieš keliolika metų didžiausią sensaciją Amerikoje sukėlė nepaprastas paukštis, kuris buvo vadinamas Raffles. Tai buvo labiausiai kalbantis paukštis. Ir ne tik jis kalbėjo, bet ir koncertavo, švilpavimu atlikdamas kelių dainų melodijas. Susidomėjimas juo buvo toks didelis, kad jis buvo "pakviestas" svečiu — artistu simfoninio orkestro programoje! Radijo programose jis pasirodė daug kartų.

Raffles priklausė išgarsėjusiems keliauninkams Carveth ir Zetta Wells, kurie apie patyrimus įvairiuose kraštuose yra parašę keletą knygų. Tarp kitko jie parašė apie Malajų pusiasalio džungles, kur jie praleido šešerius metus.

Malajų džunglės ir buvo Raffles gimtinė. Vieną naktį 1939 metais, rašo Carveth Wells, jis ir jo žmona Zetta džiunglių glūdumoje išgirdo paukščio riksmą, kuris tęsėsi tik trumpą laiką. Matyti, gyvatė buvo įsigavusi į medį ir pagavo miegantį paukštį.

Ryto metą buvo pastebėta tragedijos vieta: aplink medį matėsi krūva juodų plunksnų, o kokių 30 pėdų aukštumoje iš medžio įdubimo kyšojo galvutė jauniklio paukštelio.

Wellsų tarnas Ali įlipo į medį ir išgelbėjo jauniklį, kuris, matyti, buvo labai alkanas ir visą laiką žiojosi. Paukštelis dar neturėjo plunksnų ir atrodė labai nepatrauklus.

Ali, laikydamas tą paukštelį rankoje pasakė: "Jis priklauso tokiai rūšiai paukščių, kurie, kai paauga, gali kalbėti ir pamėgdžioti kitų paukščių ir gyvulių garsus".

Wells'ai nutarė paukštį pasilaikyti ir pavadino jį Raffles. Kai grįždami į JAV, jie vežėsi su savimi ir Raffles, tai muito pareigūnas, pažiūrėjęs į surašytą dekleraciją, paklausė: "Kas tai per paukštis?" Jam buvo atsakyta, jog tai kalbantis paukštis.

Muito valdininkas sutraukė antakius ir pareiškė, jog papūgų negalima įvežti, nes jos užkrečia žmones ligomis.

Jam buvo paaiškinta, jog tai nėra papūga, o "mynah" (maina) paukštis. Kadangi buvo gana šaltokas oras, tai Zetta laikė Raffles po apsiaustu. Ištraukus iš po apsiausto, Raffles nutupė ant pirštų, nusipurtė, pasižiūrėjo į pareigūną ir labai maloniu balsu tarė: "Hello, Joe!"

Ir kaip tik pasitaikė, kad muitinės pareigūno vardas buvo Joe. Nustebęs pareigūnas pasakė: "Kokiu būdu jis galėjo mano vardą atspėti. Jis tikrai nėra papūga. Galite jį įsivežti."

Maina paukščiai Azijoje yra tiek gausūs, kaip Amerikoje juodieji strazdai. Maina pasižymi tuo, kad jie gali nepaprastai gerai imituoti žmogaus balsą. Ir ne tik žmogaus, o ir kitų gyvūnų.

Raffles plunksnos buvo juodos, o snapas geltonas. Kai jam sukako trys mėnesiai, jis galėjo labai aiškiai pasakyti "Hello, darling". Kai jam buvo ruošiamas maistas, tai jis sakydavo "Oh, boy!" Netrukus jis išmoko ir abiejų Wellsų pirmuosius vardus visai aiškiai tarti.

Daugelis yra tos nuomonės, rašo Wells, jog maina paukščiai neprotauja. Tačiau, kai Raffles norėdavo vynuogių, tai jis sakydavo "Have a grape!" Jei jam ką kitą paduodavo, tai jis nepatenkintai surikdavo ir vėl pakartodavo: "Have a grape!" Kai į vonią būdavo leidžiamas vanduo, tai jis sakydavo: "Have a bath!" Tačiau jei vanduo būdavo leidžiamas virtuvėje, jis tylėdavo.

Raffles visada sušukdavo "Hello, Hello", kai pasigirsdavo telefonas. Kartą, rašo Wells, kai telefonavo Zetta, jis prikišęs telefoną prie Raffles. Tasai su atsidėjimu klausėsi, o paskui sušuko: "Zetta, Zetta!" Kai pastaroji nepasirodė, jis piktai snapu kapojo ragelį.

Neturėdamas nė šešių mėnesių Raffles jau galėjo švilpauti "The Star-Spangled Banner" melodiją. Po to jis išmoko "You're in the Army Now", "Hail, Hail, the Gang's All Here" ir "My Country Tis of Thee".

Labiausiai išgarsino Raffles aktorius Fred Allen savo radijo programose. Per kelis mėnesius Raffles buvo radijo programų "dainininkas". Kiti Hollywoodo artistai irgi naudojo Raffles savo programose. Walt Disney tiek susižavėjo Raffles, jog jo pagerbimui surengė pobūvį! "Time" žinių žurnalas rašė, jog Hollywoodas surado tikrą sensaciją savo programoms. Tai geltonsnapis paukštis, kuris vadinasi Raffles.

Didžiausio triumfo Raffles susilaukė, kai San Francisco simfonijos orkestras, minėdamas savo sukaktį, įtraukė jį į savo programą. Vadinasi, jis buvo tos programos svečias artistas. 12,000 talpos auditorija buvo sausakimšai prikimšta.

Į sceną išėjo ponia Wells, ant kurios piršto tupėjo Raffles. Būkštauta, kad gal paukštis išsigąs orkestro. Tačiau ta baimė buvo be pagrindo. Raffles savo "dainavimu" tiesiog sužavėjo klausytojus. O kai jis pradėjo Amerikos himną, tai sukėlė visus ant kojų ir kilo tokios ovacijos, kokių toje auditorijoje niekad nebuvo buvę.

1943 m. Raffles buvo Amerikos valdžios tarnyboje. Jo pagalba buvo parduota paskolos lakštų už $15,000,000. Už linksminimą sužeistų karių veteranų ligoninėse jam buvo suteiktas "Lavender Heart" atžymėjimas.

Kai Raffles lankė Great Lakes laivyno ligoninę ir ten linksmino sergančius jūrininkus, prie ponios Wells priėjo apsiverkusi moteris. "Mano sūnus miršta", ji pasakė. "Jis per radijo programą girdėjo daug kartų Raffles. Vakar, kai patyrė, jog Raffles lankys ligoninę, jis tarė: 'Mama, aš vieno dalyko labiausia troškstu, tai pamatyti gyvą tą paukštį'."

Kai mes įėjome į jos sergančio sūnaus kambarį, rašo Wells, tai pamatėme tikrai siaubingą vaizdą. Prie jaunuolio nosies buvo pritaisyti guminiai vamzdeliai, kurie atrodė lyg gyvatės. Tikrai manėme, jog tai Raffles tiek paveiks, kad jis tuoj iš kambario išskris. Tačiau nieko panašaus neįvyko. Lyg žinodamas savo pareigą, Raffles nuskrido tiesiai prie mirštančio jaunuolio, atsitūpė jam ant rankos ir švelniai balsu ištarė: "Hello, darling!" Po to Zettos paragintas, jis pradėjo "Star-Spanled Banner!"

Daktaras nusigręžė į šalį. Gailestingosios seselės pradėjo verkti. Tačiau motinos veidė matėsi džiaugsmas, o jos sūnus, žiūrėdamas į Raffles, šypsojosi. Tą naktį jis mirė.

Netrukus toks pat likimas ištiko ir Raffles. Vieną dieną New Yorko veteranų ligoninėje jis peršalo. Naktį pradėjo kosėti ir čiaudėti. Kitą dieną jau sunkiai bekalbėjo ir vis prislėgtu balsu kartojo: "Poor Raffles! Poor Raffles!"

Buvo pašauktas daktaras ir paukščių specialistai, bet viskas buvo veltui. Išgelbėti Raffles gyvybės nebepasisekė. Jis buvo aštuonių metų amžiaus.

Kaipo kalbantis paukštis Raffles buvo tikras genijus. Jo kūnas yra padėtas Ameri-

(Nukelta į 3-čią psl.)

DRAUGIŠKA...

(Tęsinys iš 10-to pusl.)

mai kartų su sniegu lyg ką tik persapnuotas sunkus sapnas skubiai nyksta. Taip kas pavasarį per milijonus metų, per ištisą žmogaus amžių, bet kiekvieną pavasarį nauja, didelė, neapsakomai laukta, linksma ir brangi naujiena.

Vėl uruliuojantys upokšniai, į kuriuos neįtikėtinai aukštai upėtakiai atsikėlę laukte laukia meškerės ar krytės; melancholiškai įspūdingai Jukono upės slėnio plotai, arčiau rudas akmuo ir žalios girios, toliau visa paskendę dangų, žemę ir orą vienodai nudažiusioje švelnioje mėlynėje. Fantastiškos, lyg pasakų pilys, įvairiausios salos, salelės Jukono upės viduryje, vandens sraunybės amžinai ginamos nuo žmogaus pasikėsinimo jas pasiekti ir žmogaus amžinai nepasotinamas noras jas pasiekti ir ištirti. Slėniuose ir krūmų šlaituose ištisais kilimais baltų, mėlynų ir geltonų žiedelių išsiskleidimas ir jų ir neapsakomas skaistumas bei švelnumas. Žiūrėtum ir neatsigėrėtum, jei ne taip greit patys peržydėtų. Vėliau pareina vasaros malonumai — ištisi kalvų šlaitai mėlyni ir raudoni nuo mėlynių, aviečių, gervuogių, bruknių, spanguolių ir serbentų, kurių skintį susirenka kas gyvas — neretai iš vieno krūmo pusės kurį žmonių moteris su vaikais, iš kitos pusės meška - lokienė su savo vaikais... O tų uodų didumas! Visi aliaskinės veislės.

Vilko rauda ir melancholija

Trumpa vasara prabėga kaip sapnas, bet ilgo saulėtos dienos kompensuoja. Yra laiko ir darbą atlikti, ir aplinka pasigėrėti, ir pasvajoti. Nėra tos dienos, kurį nekompensuotų kuo nors nekasdieniško. Tik pasižvalgyk ant iškilesnio kauburio pasilipęs aplinkui. Ana akmeniniu šlaitu tiesia linija į artimiausią tankumynę lokys rudeklis savo įprastu gremėdišku vikrumu betabaldojąs. Arba kur nors krūme sujudėjo medžio sakelė. Tik šakelė, o įsižiūrėk ir pradėsi atskirti iš šakų prasikalusius plačius elnio ragus su didele į seno medžio kelmą panašia galva jų tarpe.

Jei ne amžina upelių ir krioklių čiurlenimo bei šniokštimo muzika, vasaros diena tokia rami, jog savo širdį mušant girdi. Tik vakarop kur nors Jukono upės vingiuose arba Klondyke užlajose pasigirsta pakvaišusio kiyklio nusikvatojimas, o vėliau į naktį iš už kalnų tolimųjų ir girių mėlynųjų, atsimušdamas aidais į kalnų šonus ir daubų šlaitus, atskrieja baisiai melancholiška vilko rauda.

Tylu aplinkui, kiek akys užmato, stovi be rasės skirtumo ir diskriminacijos drebulės su berželiais, šiaurės karklai su topoliais, kanapinės pušaitės su visur esančiomis eglėmis — arčiau žalia, toliau mėlsva, toliausiai dausų rūko spalvos okeane tirpdami. Taip be galo ir pradžios iki šiaurės pasaulio galo, mažėdami ir prie šaltos žemės linkdami, kol pasiekę Arktikos tundras žemiau žolės nusileidžia, virkštimis pažemiu slenka ir už šiaudelius ploniau susimažina. Dviem pirštais tokį medį išrovęs pažinsi tokį šapelį puikaus balto beržo, grakščios eglės, liemeningos drebulės arba laibosios eglės brolį — seserį esant. Taip gyvybė dėl vietos po saule ir teisės gyventi šoje žemėje kovoja, — nuo šimtapėdžio milžino iki silpnučio šapelio, bet tik gyvas!

Jautiesi šitoje tylioje amžinybėje panašus atskridusiam vilko staugimo aidui. Vienas ir kitas laisvas, bet melancholiškas. Aidas atskridė ir nuskrido, o tu pasilieki, ir darosi nepasakomai liūdna.

Jukone ir džiaugsmas ir skausmas kitoki negu būdavo Aname Pasaulyje. Čia viskas neišmatuojama ir nusakyti neįmanoma. Todėl metams bėgant įpranti stovėti ir tylėti panašiai kaip tie nebyliai šiaurės krūmai.

Šiaurės Pušaitė

Nauji moksliniai leidiniai Lietuvoje

(Technikos žodis 1963 m. Nr. 2)

Lietuvoje 1961 m. pasirodė du nauji moksliniai leidiniai: "Lietuvos Fizikos Rinkinys" ir "Lietuvos Matematikos Rinkinys". Pavadinimai šiek tiek keistoki, atrodo versti iš rusų kalbos (litovskij fizičeskij sbornik). Leidžia Valstybinė Politinės ir Mokslinės Literatūros leidykla. Šie leidiniai daugiausia užpildomi Vilniaus U-to mokslo personalo darbais, ankščiau talpintais "Vilniaus U-to Mokslo Darbuose", kurių leidimas yra sustabdytas. Šiek tiek pagalbos sulaukiama iš Mokslų Akademijos darbuotojų. Leidinių tiražas 1000 egz. Spausdinami Kaune, kur paprastai spaudos darbas yra geriau ir kruopščiau atliekamas nei Vilniuje.

Pats ryškiausias pasikeitimas — visi straipsniai spausdinti rusų kalba; nors ankstyvesniuose "Vilniaus U-to Mokslo Darbuose" lietuvių kalba turėjo lygiateisę vietą. Abu leidiniai talpina trumpas santraukas lietuvių ir vieną vakarų kalba "Lietuvos Fizikos Rinkinys" talpina angliškas santraukas, o "Lietuvos Matematikos Rinkinys" daugiausia vokiškas. Santraukų kalba nėra vienoda ir jų kokybė priklauso nuo antoriaus ar vertėjo sugebėjimų. Nors anglų kalboje svetimos pavardės paprastai yra paliekamos originalia rašyba, daug kur angliškose santraukose bandyta lietuviškas pavardes pakeisti. Paskutiniu metu Lietuvos mokslininkų skelbiamų darbų kiekis ir kokybė didėja, tačiau kartu lietuvių kalba yra stumiama iš mokslinės literatūros. Šie paskutiniejі leidiniai savo rusiškumu pralenkia visus kitus Lietuvos mokslo įstaigų spausdinamus leidinius. Kadangi šis pakeitimas įvyko kartu su mokslinių leidinių reforma, kai kurių leidinių sustabdymu, sujungimu ir naujų leidinių išleidimu, peršasi išvada, kad rusų kalbos visiškos dominavimas kai kuriuose leidiniuose įvyko dėl aukštesnių Sovietų įstaigų spaudimo.

D. Š.

Dr. Povilo Reklaičio knyga apie Lietuvos architekturą

Inž. Jurgis Gimbutas Technikos žodžio šių metų Nr. 2 praneša:

Herderio Instituto (Marburg, Vak. Vokietija) bendradarbis meno istorikas dr. P. Reklaitis 1954-1958 m. rinko medžiagą ir iš dalies jau išbaigė didelės apimties mokslinį veikalą "Meno paminklai Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teritorijoje". Darbo turinys: 1. Pilys ir rūmai Lietuvoje. 2. Pilių bažnyčios Lietuvoje. 3. Vilniaus miesto komunalinių bendruomenių paminklai. 4. Vilniaus vienuolynų paminklai. 5. Žemaitijos paminklai. 6. Paminklai Trakų palatinate. 7. Paminklai Vilniaus palatinate. 8. Paminklai Naugarduko ir Lietuvos Brastos palatinatuose. 9. Gudijos palatinatų pamiklai. 10. Tyrinėjimų istorinė apžvalga ir literatūros sąrašas.

Pirmosios 4 dalys yra visiškai išbaigti rankraščiai su iliustracijomis. Paskutinioji dalis (10.) 1962 m. išleista atskira knyga: Einfuehrung in die Kunst - Geschichtsforschung des Grossfuerstentums Litauen", Marburg, 218 p. (be iliustracijų). Nėra žinoma, kas išleis visą veikalą. Kažin, ar būtų tikslinga Amerikoje ruošti tokios rūšies veikalą, kai čia tam darbui nėra nei atsidėjusio specialisto, nei pakankamai šaltinių. Kas yra skaitęs Dr. P. Reklaičio studijinius straipsnius "Aiduose", Lietuvių Enciklopedijoje ir kitur, žino, su kokiu įžvalgumu ir metodingu pasiruošimu autorius nagrinėja Lietuvos architektūros ir meno paminklus. Jis yra išieškojęs daugelį Europos archyvų ir bibliotekų, o taip pat sistemingai seka naujus tyrinėjimus Lietuvoje. Dėl to būtų svarbu patyrinėti sąlygas, ar ALIAS negalėtų imtis išleisti dr. Reklaičio veikalą. Galimas dalykas, kad reikėtų spausdinti keliomis dalimis atskirai. Rankraštis parašytas vokiečių k., bet norint, galima perrašyti lietuviškai arba išversti į anglų k. Iki šiol nėra buvę nei lietuvių, nei svetimoje literatūroje senosios Lietuvos architektūros ir meno istorijos veikalo. Verta pasvarstyti, ar toksai leidinys neturėtų būti leidžiamas per kurią nors žinomą pasaulinę leidyklą. Pavyzdžiu galima nurodyti Dr. J. Balio "Lithuania and Lithuanians" (A selected bibliography), kurią išleido Lietuvos Laisvės Komiteto Lithuanian Research Institute per Fred. A. Praeger leidyklą New Yorke 1961 m. Visas tiražas kaip mat buvo išparduotas. Knygos, leidžiamos lietuvių organizacijų ar leidyklų, daugiausia paplinta lietuvių tarpe ir nepatenka į komercinius knygynus Amerikoje ir Europoje.

J. Gimbutas

"NAUJIENAS" SKAITO VISŲ SROVIŲ ŽMONĖS: DARBININKAI, BIZNIERIAI, PROFESIONALAI, DVASININKAI, VALSTYBININKAI, MOKSLININKAI. JIE ŽINO, KAD "NAUJIENOS" PADUODA TEISINGIAUSIAS ŽINIAS IR GERIAUSIUS RAŠTUS

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

KIEKVIENAM MAŽALIETUVIUI
REIKALINGOS KNYGOS

KIEKVIENAM LIETUVIUI BŪTINOS KNYGOS, JEI JIS NORI SAVO TAUTOS PRAEITĮ PAŽINTI:

1. Prof. P. Pakarklio KRYŽIUOČIŲ VALSTYBĖS SANTVARKOS BRUOŽAI, 176 pusl. $2.00
2. MAŽOJI LIETUVA, 327 pusl. Kainavo $5.00, o dabar tik $3.00
3. Prof. P. Pakarklio POPIEŽIŲ BULĖS, 70 psl. . . . $1.00
4. Prof. P. Pakarklio SENASIS PRŪSŲ TEISYNAS, 31 pusl. $0.50

Šias knygas galima nusipirkti

"NAUJIENOS"
1739 So. Halsted St. Chicago 8, Ill.

arba užsisakyti laišku, atsiunčiant čekį arba Money Order ir pridedant 25 centus siuntimo išlaidoms padengti.

JAU IŠĖJO IŠ SPAUDOS

Juozo Liūdžiaus Raštai

Straipsniai, atsiminimai. 246 puslapiai, kaina $3.00.

PETRONĖLĖS LIŪDŽIUVIENĖS

ATSIMINIMAI APIE JUOZĄ LIŪDŽIŲ

88 puslapiai. Kaina $1.00.

Abi knygas galima gauti "Naujienose" arba pasiuntus pinigus tokiu adresu:

"NAUJIENOS", 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL.

DRAUGIŠKA ARKTIKA

Bet vargas tam, kas nemoka šiaurės "draugiškumu" naudotis

(LAIŠKAS IŠ JUKONO)

Kai Izabelė Jukoną apleido, likome nusiratėję. Aname Pasaulyje, kaip mes čia gyveną vadiname gyvenančius "civilizacijoje", būsite mus visiškai jau pamiršę, nors ir čia visi savo gyvenimą gyvename kad ir ne tokiu sparčiu tempu, kaip jūs tenai. Turime ir mes savo džiaugsmus ir skausmus, naujienas, o kartais net sensacijas, kaip kad atsitiko su vienu lakūnu ir jo keleive šią žiemą, kurie išsimaitino keturiomis skardinėmis sardinių, dviem tunos konservų, dviem vaisių kokteilio ir keliais krakeriais ir vėliau per daugiau kaip keturias dešimt dienų vienu sniegu! Tas įvykis ir primena garsaus islandiečio Vilhjalmuro Stefansono knygą "Tie Friendly Arctic" (Draugiška Arktika), kurioje jis iš pats savo patirties aprašo daugybes atsitikimų, kaip žmogus gali išlikti gyvas Arktikos sąlygose, kada žino kas daryti arba turi smegenų ir moka improvizuoti.

Riebesnis šiaurėje ilgiau tveria

Čia kiekvienas vaikas žino visokių triukų, kaip sugauti riebų zuikį, kaip iš drebulės (epušės) žievės vidaus sluoksnio išsidrožti kramtomą ir valgomą "pamušalą", kaip ir iš kokių šaknų išsivirti sriubą ir iš karibų elnių samanų išsikepti "kotletus". Kad ir neskanu, bet verčiau tokia patiekmenė valgyti, ir gyvam likti, negu badu mirti. Tegul piloto Ralph Flores ir jo pasažierės nelaimė įvyko pačiame žiauriausiame žiemos viduryje, tarp vasario 4 d. ir kovo 30 d., bet jei nors vienam jų būtų atėję į galvą, kad tą patį atvirintą sniego vandenį, kurį jiedu per daugiau kaip 40 dienų tegėrė, kiekvieną kartą kitaip pavadindami, būtų daug didesne nauda galėję visaip pavadinti, jei kiekvieną sykį į tą vandenį būtų įmetę kitokių kad ir peršalusių žolių, šakelių, šaknų ir pumpurėlių. Daug mažiau tereikia fantazijos gelsvą drebulių žieveną pavadinti "makaronų sriuba" arba samanų košę — "šutiene su jautiena", negu visą laiką gerti gryną vandenį, kiekvieną kartą jį kitaip pavadinant — pomidorų, grybų sriuba ar kad ir pačiu steiku!

Dėlto ir labiausiai užkietėję šiaurės "raugai" (sourdoughs) šių dviejų žaliausių grinorių gyvais išlikimą vadina stebūklu, žinoma, dar daugiau nuopelnų atiduodami šiaurės "draugiškumui". Pamėgink, sako, tiek dienų išbūti gyvas be maisto kruopo burnoje, su gangrenuotomis galūnėmis kur nors pusiaujo karštyje! Šiaurėje, kada jau visos kitos išlikimo priemonės išsisemia, pats šaltis yra didelis gyvybės prailgintojas! Kaip gi išžiemoja per daug mėnesių žmonėdę - negėrę tokie didžiuliai žmonuoliai, kaip Kodiako lokiai? Šalituose kailiniuose susikiūtę šaltame pakriaušyje užmigę jie iki minimumo sumažina kūno šilumai reikalingo kuro vartojimą, kurį labai ekonomiškai pasiima iš susikrautų riebalų sluoksnių. Kad tą patį tik ne tiek ekonomiškai padarė ir Flores su Klaben, rodo jų turėtas svoris prieš ir beturėtas svoris po šio pergyvenimo. Helen Klaben per tą laiką iš 145 svarų numetė 55 svarus ir pargabenta į Whitehorse ligoninę besvėrė 90 svarų. Kur tie jos svarai dingo? Organizmas taupiai ekonomiškai juos suvartojo savo kūrui!

Jis Robinzonas Kruzė, — o kas ji?

Pradėjus kalbėti pirmiausia apie tai, kas labiausiai ant liežuvio, verta ir kiek plačiau parašyti apie tą šiaurės Robinzoną Kruzę dviejose ypatose, juo labiau kad, kie kteko stebėti, ir jūsų "Naujienų" skaitytojai savo laiku nepakankamai plačiai apie tą speigų odisėją tegavo girdėti.

Visos bėdos prasidėjo dėl gražios jaunos moters. Kaip dažniausiai esti. New Yorke gyveno — buvo jauna, gabi ir judri žydų tautybės mergaitė, vardu Helen, pavarde Klaben, kuri būdama 21 metų amžiaus ir baigusi Brooklyno kolegiją, susimanė keliauti aplink pasaulį! Kadangi ji turėjo palinkimą į inžineriją, buvo gana naginga mergaitė, tai inžineriją baigusi manėsi esanti visapusiškai pasiruošusi savarankiškai verstis bet kur bebūdama. Ji buvo tikra, kad dabar jau laikas jos svajonei atėjo. "Aš norėjau viską savo akimis pamatyti — Europą, Aziją, Afriką, žodžiu, aplankyti viso pasaulio didžiuosius miestus ir pažinti žmones", ji pasakė. "Kelionėms ir pragyvenimui lėšų buvau tikra tai čia, tai ten užsidirbti". Pirmas kelionės tarpas buvo Aliaska, kur Fairbanko mieste, gavusi žemės matavimo departamente darbą, po 5 mėnesių jautėsi pilnai apsirūpinusi tolimesnei kelionei — į Hong Kongą, ir išgirdusi per radiją pranešimą, kad iš pačios šiaurės grįžtantis lakūnas savo lėktuve turi laisvų vietų, susisiekė su tuo lakūnu ir sutarė už $70 iš Fairbanko būti atlakinta iki Fort St. John, Kanadoje.

Lakūnas Flores, iš Naujosios Meksikos, tik keletą mėnesių dirbęs DEW linijai tolimojoje šiaurėje, kad ir geras lakūnas, bet nebuvo pasiruošęs šiaurės skraidymams.

Kanados aviacijos taisyklės yra tokios, kad kiekviename lėktuve šiaurėje turi būti kiekvienam keleiviui nemažiau kaip po 5 svarus koncentruoto maisto, visi virimui reikalingi indai ir prietaisai, degtukai, kompasas, pustrečio svaro kirvis su 80 colių ilgumo rankena, palapinė, miegamieji maišai, bent 30 pėdų spąstams vielos ir mažų mažiausiai dvi poros snieginių vyžų (snowshoes). Flores gi turėjo tik užtenkamai degtukų, plaktuką ir kaltuką. Daugiau nieko...

Iš Fairbanks išskridę vasario 1 d., penktadienį, iki Whitehorse jiedu atskrido laimingai. Kitą rytą turėjo išskristi, bet tą naktį į vasario 2 dieną pakilo biaurioji šaurės audra, kurią Rusijos Sibire vadina p u r g a. Tai yra be galo smarkus aštrus šiaurės vėjas, kurs su dideliu kaukimu veja į metalines dulkes panašų, sausą ir nepaprastai kietą sniegą, beregint supustydamas pusnynus, kurie beregint vėl kitaip persiformuoja. Ta purga kaip Sibire, taip ir Jukone, yra baisiai pavojinga atvirame lauke pasilikusiam žmogui. Ne tik kad sausi, aštrūs, kieti sniego trupinėliai kapote kapoja veidą, bet tų trupinėlių pilnas oras, panašiai kaip Saharos smėlio audroje, priženia burną, nosį, ausis ir akis, ir žmogų stačiai suparaližuoja vietoje, o negalintį toliau žengti apipusto. Tokios purgos paprastai tęsiasi po keletą dienų ir naktų.

Atsibudimas ir žiauri tikrovė

Šį kartą truko dvi dienas ir naktis ir pirmadienio, vasario 4 d. rytą kiek aprimo, nors tebebuvo ir labai apsiniaukę ir vėjuota. Nors tokiame ore tokkio tipo lėktuvams pasikelti Kanadoje yra draudžiama, bet kas ten tolimoje šiaurėje supaisys. Pasipildęs gazolino 80 galionų, iki 120 galionų, reikalingų šešių valandų skridimui, Flores su savo keleive pasikėlė 756 mylių kelionei iki Forto St. John, planuodamas nutūpti už 228 mylių prie Watsono ežero, iki kur turėjo trukti apie pusketvirtos valandos.

Whitehorse oras visą dieną buvo blogas ir naktį 42° žemiau nulio speigas. Jiedu paliko 18 laipsnių žemiau nulio temperatūrą, bet nedaskridus Watsono ežero oras vėl pasidarė tikra audra, nepaprastai atšalo, ir visiškai apsiniaukė, o apie 3 valandą pradėjo temti. Flores pametė radio ryšį, pagaliau pametė kryptį ir pradėjo sukti ratu, dairydamasis, kas yra apačioje. Tuo tarpu ir viršuje, ir iš šonų, ir apačioje buvo tik vienoda balzgana masė be mažiausio prosvaisčio ar atpažinimo ženklo. Manydamas sukąs linkui Aliaskos plento, Flores buvo įskridęs į Rocky kalnų ilgą labai pavojingą tarpeklį, kur audra virto tikru verpetu ir matymas lygus nuliui (Zero). Lėktuvą pradėjo smarkiai mėtyti. Flores bandė pasikelti aukštyn, bet lėktuvas nebekėlė, kai staiga priešais pamatė krūmus ir tuo pačiu momentu pajuto, kaip medžių galūnės traškėdamos pradėjo triuškinti jo lėktuvo dėšinįjį sparną... Vėliau jo sudaužytas laikrodėlis rodė, kad sustojęs 3:30 val. popiet, tuo metu tose platumose jau sutemusią naktį...

Kiek laiko jiedu išbuvo be sąmonės, laikrodžio nebebuvo patikrinti, ir nebe tai buvo galvoje.

Pirmoji atsipeikėjo Helen. Jos dešinė koja labai skaudėjo ir dešinė ranka buvo sudribusi nepajudinama. Pirmiausiai ji pamatė pilotą Flores "negyvą", kuriam iš burnos ir iš veido bėgo kraujas. Jai pradėjus visu balsu šaukti, Flores ėmė judėti, pagaliau atsigavo. Jo veido dešinė pusė buvo žiauriai sudaužyta ir nežinia keli šonkauliai palūžę. Jiedu su dideliu vargu išsikapanojo iš lėktuvo laužo, bet kalno skardis buvo staigus, apaugęs iki 60 pėdų aukščio pušaitėmis, baisiai šalta, sniego iki juostos, didelė pūga ir nematyti nė vienos pėdos aplinkui.

Šitokiose sąlygose atsidūrę du žmonės ištvėrė gyvi per 49 dienas. Visa kita, tikiu, žinote, tad nebekartosiu. Gal tik tiek, ką papasakojo lakūnas Hamilton, kurs savo lėktuvu traperiąms gabendamas maisto, pirmas pastebėjo Flores kojomis išmintas raides SOS, pirmas sukėlė gelbėjimo žygį ir pats ant savo kupros iki aikštės išnešė Helen Klaben:

"Būdamas krūmų pilotas aš daugybę kartų esu medžiotojams iš kalnų išnešęs ir iki lėktuvo atnešęs jų nušautus žvėris. Žvėrį persimesdavau sau per kuprą, jo pastarąsias kojas susirišdavau savo priešakyje, o viršum savo pečių laikydavau žvėries pryšakines kojas. Taigi aš sumečiau, kad panašiu būdu galėsiu ir Helen Klaben išnešti..."

Pavasaris eina Jukono skardžiais

Dabar ir Jukone jau pavasaris. Pats vandens paleidimas, ledų tirpimas, upių ir upokšnių šniokštimas, sniego uruliais vandeniu virtimas. Nesuskaitoma daugybė džiaugsmų už akių mus laukia, ir žiemos atsimini-

(Tęsinys 11-me pusl.)

Literatūra ekonominiais klausimais

Turime įdomios ir ekonomistams būtinos medžiagos apie Amerikos lietuvių ekonominį gyvenimą. Egzempliorių skaičius nedidelis. Anksčiau atsiliepusieji pirmieji gaus. Turime:

1. AMERIKOS LIETUVIŲ PREKYBOS BUTŲ VEIKLA, 70 puslapių. Išleido Amerikos Lietuvių Ekonominis Centras..... $1.00
2. ŽINIARAŠTIS NR. 3. Amerikos Lietuvių Ekonominio Centro leidinys, 1933 m., 96 pusl. $1.00
3. AMERIKOS LIETUVIŲ EKONOMINIO CENTRO PROTOKOLAI IR REFERATAI, Am. Liet. Ekonominio Centro leidinys, 1953 m. 88 psl. $1.00

Kas iš karto užsisakys visas tris knygeles, tai galės jas įsigyti už $2.00. Pinigus prašome siųsti tokiu adresu:

NAUJIENOS
1739 So. Halsted St., Chicago 8, Illinois

Lietuvių mokslo darbai Amerikoj

Technikos žodis, 1963 m. Nr. 2

Pulsavimo įtaka į medžiagos pasikeitimą cheminiai reaguojančioje sistemoje. *Edward G. Biskis* Ph. D. Thesis, Northwestern Univ., 1962 m.

Autoriaus diplominis darbas.

Difuzijos koeficientai cirkonio-vandenilio sistemoje. *Vincent L. Gelezunas.* Ph. D. Thesis. Univ. of Cinncinnati, 1962 m.

Autoriaus diplominis darbas.

Polieterinio uretano elastiniai kitai. *Adolfas Damušis, J.* M. McClellan, H. G. Wissman, C. W. Hamilton ir K. C. Frisch (Wyandotte Chem. Corp., Wyandotte, Mich.). Industrial and Engineering Chemistry, Prod. Res. Develop. 1, 269-74 (1962).

Dr. Damušio paskaita American Chemical Society suvažiavime (T. Ž. 1962 m. Nr. 6).

Anioninio berilio kompleksų ekstrahavimas su triisooktilaminu. H. J. DeBriun, D. Kairaitis ir R. B. Temple (Australian Atomic Energy Commission, Lucas Heights, New South Wales, Australia), Australian Journal of Chemistry 15, 457-66 (1962).

Tyrinėtas berilio ekstrahavimas iš jo tirpinių vandenyje.

Neorganinės makromolekulės su Si-O-M grandine. Mrk. M. Chamberlain, Cary Kern, Gerhardt A. Jabs, *Dalia Germanas,* Arthur Greene, Katheleen Brain ir Bradford Wayland (Western Reserve Univ., Cleveland, Ohio). U. S. Dept. Com. Office Tech. Serv. P. B. Rept. 152,086,24 p. (1960).

Sintezė ir savybės aukščiau minėtų medžiagų.

Skysčių absorpcijos nukreipimas pluoštiniuose kūnuose. *D. Šatas* ir K. Egli (The Kendall Co., Barrington, Ill.) TAPPI 46,63-4 (1963).

Silicio aksido sluogsnis ant pluoštinių kūnų paviršiaus leidžia reguliuoti skysčių kapiliarinį tekėjimą.

Katalizinis duslintuvas. *George P. Kazokas* (Los Angeles, Cal.). US 3,061,416 Patentas išduotas 1962. X. 30.

Aprašytas naujos konstrukcijos automobilio (vid. deg.) variklio duslintuvas su katalizatoriumi, skirtu pilnam išmetamų dujų sudeginimui.

Purkštimo žarnų vyniojimo mašina. Keith Macleod ir *Antanas Jūratis Rumša* (Chicago, Ill.). US 3,069,822 (W. D. Allen Mfg. Co.). Patentas išduotas 1962 XII 25.

Naujos konstrukcijos mašina galinti vynioti purkštimo žarnas kartu iš abiejų galų. Taip pat aprašytas metodas šių žarnų supakavimui.

Didelio greičio skaitiklis. *John J. Ambrozaitis* (Waterbury, Conn.) US 3,070,300 (Consolidated Electronics Įndustries Corp) Patentas išduotas 1962 XII 25.

Užpatentuotas naujos konstrukcijos skaitiklis. *D. S.*

REVANŠAS

Belgų smuikininkas Eugen Ysaye (1858—1931) buvo pakviestas į svečius pas vieną Nicos milijonierių, kuris, kaip kad visi žinojo, kadaise buvęs paprastas batsiuvys, dabar labai didžiavosi savo turtu. Po pietų tarnas atnešė smuiką, kurį šeimininkas padavė smuikininkui, sakydamas iš aukšto:

— Taigi, dabar pagriežkite ką nors!

Žodžio netaręs Ysaye sugriežė keletą dalykėlių ir išėjo, pasakęs, kad turi būtinai nuvykti į labai svarbų pasitarimą.

Po kelių savaičių Eugen Ysaye suruošė priėmimą savo name Paryžiuje. Nicos milijonierius taip pat gavo pakvietimą ir nepatingėjo atvažiuoti. Po pietų į rūkomąjį kambarį įėjo tarnas ir atnešė ant tacos porą suplyšusių batų. Ysaye padavė tacą nupuikusiam fabrikantui, pasakęs:

— Nicoje aš buvau priverstas pagriežti jums. Dabar parodykite mums savo meną!

LABIAUSIAI...

(Atkelta iš 2-ro psl.)

kos gamtos muziejuje. Vadinasi, tas nepaprastas paukštis susilaukė pagerbimo ir įamžinimo.

Kai Raffles pradėjo garsėti, maina paukščiai Amerikoje beveik visiškai nebuvo žinomi. Šiandien kiekvienoje didesnėje paukščių krautuvėje juos galima matyti ir nusipirkti. Savo išvaizda jie nėra patrauklūs. Tačiau jie patraukia kiekvieno dėmesį savo aiškia ir švelnia tarsena.

Prieš kokius penkerius ar šešerius metus Zetta Wells pasirodė televizijos programoje su naujai išlavintu maina paukščiu, kuris gana puikiai atliko vienos dainos melodiją. Nors tas paukštis pasirodė gana talentingas, tačiau jis negalėjo prilygti Raffles.

Matyti, ir tarp paukščių genijai tik retkarčiais tegimsta... *K.*

DĖMESIO VISIEMS!

JIB. preparatas išgydo Pleiskanas, Šašus, Niežėjimą, Plaukų slinkimą, Atgauna natūralią PLAUKŲ SPALVĄ (dažų nėra). JIB. vaistus vartojant nebūsi plikas nei žilas 100% garantuotai. JIB. 8 oz. skystis 16 savaičių vartojimui. PPD. $5.50. Jei COD plius 50 c. Reikalaukite tuojaus:

J I B. Lab. 1437 So. 49th Avenue
Cicero 50, Illinois

Jei Jūs norite siųsti Jūsų pačių parinktus daiktus kaip dovanas į Lietuvą, arba užsakyti prekes, gaminamas U.S.S.R. (kaip pav. automobilius, dviračius, siuvamas mašinas ir t. t.), kreipkitės į vieną iš seniausiai veikiančių ir patikimiausių firmų, turinčią

30 METŲ PATYRIMĄ.

Atvykite arba rašykite į mūsų centrinę įstaigą arba kurį nors skyrių didesniame mieste.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.
716 WALNUT STREET
PHILADELPHIA 6, PA.
WA 5-3455

MOVING
Apdraustas perkraustymas iš įvairių atstumų.
ANTANAS VILIMAS
3415 So. Lituanica Avenue
Tel.: FRontier 6-1882

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna apdrauda
ŽEMA KAINA
R. ŠERĖNAS
2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063

GRADINSKAS
NEUŽMIRŠK
MOTINOS!
GRAŽIŲ IR NEBRANGIŲ
DOVANŲ PLATUS PASIRINKIMAS
J. G. Television Co., 2512 W. 47 St.
FRontier 6-1998
Parduodam • Taisom • Sekm. užd.

GERIAUSIAS ANGLŲ KALBOS ŽODYNAS

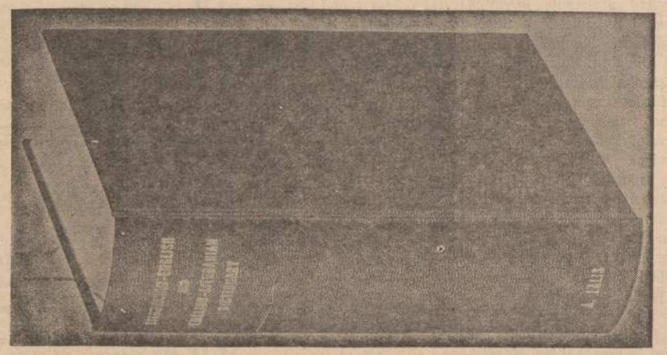

A. Lalio Angliškai-lietuviškas ir Lietuviškai-angliškas žodynas yra plačiausios apimties ir praktiškiausias iš visų iki šiol išėjusių žodynų.

Kito tokio plataus ir išsamaus žodyno artimu laiku nenumatoma išleisti. 1256 pusl. Abi dalys vienoje knygoje, įrištas stipriuose kietuose viršeliuose Kaina $14.

Siųskite čekį arba money orderį:

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Illinois

GRUZIJOS MINĖTINOS DIENOS

1917 m. Rusijos pavergtų tautų sąjūdis. Gruzijos ir kitų tautų nepriklausomybių paskelbimas. Gruzijos valstybės likimas. Gruzijos laisvinimo komtietas.

1917 m. Rusijoje įsisiūbavus revoliucijai, jos pavergtos tautos subruzdo rūpintis savo likimu. Pradžioje kai kurių tų tautų, tarp jų ir ukrainiečių, siekta tik plačios kultūrinės autonomijos. To meto sudaryta koalicinė laikinoji vyriausybė priešakyje su A. Kerenskiu net nenorėjo leistis į kalbą dėl kitų tautų jų reikalavimo tuoj sutikti toms tautoms savo kultūrinius reikalus nepriklausomai tvarkyti. Ėjo sunkios derybos, nes visos, nors ir demokratijos šalininkės rusų politinės srovės nebuvo nusiteikusios suteikti kitoms tautoms plačią kultūrinę autonomiją. Tik 1917 m. pabaigoje jau į St. seimą rinkimų kampanijai prasidėjus, kai kurios iš tų politinių srovių, kad ir narodnikai, kurių tarpe uoliai darbavosi A. Bulota, palinko tartis dėl pavergtų tautų likimo.

Bet tų pačių metų pabaigoje įsigalėjus smurtu valdžioje bolševikams, tarp Rusijos pavergtų tautų anksčiau prasidėjęs sąjūdis dėl jų kultūrinės autonomijos, dabar jau tolydžio virto atvira kova. Ukrainoje umai susiorganizavo savo tautinė kariuomenė. Ukraina pradėjo nepriklausomai tvarkytis ir nepakluso Maskvos įsakymams. Tokių įvykių akivaizdoje, 1917 m. lapkričio 15 d. Rusijos liaudies komisarų tarybos su jos pirmininko Lenino ir tautybių reikalų liaudies komisaro J. Stalino parašais buvo paskelbta veidmaininga apie Rusijos tautų teises deklaracija. Ten tarp kitko pirmų punktu buvo pasakyta apie Rusijos tautų lygybę ir suverenumą. Antrame punkte tos deklaracijos buvo paskelbta: "Rusijos tautų laisvo apsisprendimo teisė iki pat atsiskyrimo ir savarankiškos valstybės įkūrimo".

Bet ši deklaracija apie Rusijos tautų teises jau nebegalėjo sustabdyti, sulaikyti įsisiubavusio Rusijos pavergtų tautų sąjūdžio. Tas sąjūdis tolydžio kietėjo, virto atviromis kovomis už savo jau paskelbtas nepriklausomybes. Kaukazo, Sibiro tautos, Ukraina, Belorusija, net Dono kazokai ir tie jau šiokiuose tokiuose savo tautų suvažiavimuose pasiskelbė atstatą savas valstybes. Juo labiau, kad veik visos Rusijos pavergtos tautos, anksčiau iki jų pavergimo, buvo nepriklausomos ir turėjo savų valstybių margas istorijas. Be to, ir carinei Rusijai jas pavergus, veik visos jos po kelis kartus buvo sukilusios ir tai veik tais pačiais metais kaip ir Lietuva su Lenkija 1831, 1863. Kaukazo gi tautos, ypač gruzinai ir armėnai bei Kazakijos, ištisus šimtmečius grūmėsi su rusais dėl savų prarastų nepriklausomų valstybių teisių.

Gi to meto pirmam pasauliniam karui prasidėjus ir Vokietijai okupavus Lietuvos, Latvijos, Estijos bei Lenkijos žemes, ir tos tautos tos okupacijos sunkiais metais nenurimo, tos tautos ir kovojo dėl savo teisių apsisprendimo. Ir jos visos kad ir okupacijos būklėje pasiskelbė, kad nutraukia bet kokius anksčiau turėtus ryšius su kitomis valstybėmis ir skelbiasi nepriklausomomis. Ir jos šios keturios tautos — lietuvių, latvių, estų ir lenkų — dar anksčiau pasiskelbė nepriklausomomis negu kitos Rusijos pavergtos tautos, neatsidūrusios Vokietijos okupacijoje.

Prieš 45 metus, tai yra 1918 m. gegužės 25 d., nepriklausoma valstybe pasiskelbė ir Gruzija. Jos nepriklausomybės aktas buvo paskelbtas šv. Dovydo karaliaus bažnyčioje, kuri Tbilise (Tiflise) yra miesto aukštumoje, toje pačioje vietoje, kur palaidotas karalius Dovydas, Gruzijos nepriklausomybės simbolis. Nors Gruzijos pirmoji vyriausybė, nepriklausomybę paskelbusi, susidėjo iš socialdemokratų, kurių atstovų dalis buvo carinės Rusijos valstybės Dūmos nariais, bet toji vyriausybė, pabodama Gruzijos praeitį ir gerbdama jos istorijos tradiciją, pasirinko tą vietą Gruzijos nepriklausomybei paskelbti.

Pasiskelbti nepriklausoma valstybe, tai dar ne viskas. Reikia ir tą nepriklausomybę ginklu iškovoti. Taip buvo Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Lenkijoje, taip buvo ir Gruzijoje.

Gruzijoje iš seno apsigyvenusieji visokie rusai kolonistai, pačių gruzinų tautos visuomenės atmatos, surusėjusieji gruzinai susibūrė į komunistų gretas. Nepaisant, kad jie, pasivadinę Gruzijos komunistų partija, kovojo prieš Gruzijos nepriklausomybę, buvo leista ir tai partijai laisvai veikti, nes ji nariais buvo silpnutė, o šiaip šalyje jokios įtakos neturėjo. Bet ji surado stiprią atsparą Maskvoje.

Rusijos komunistų partija skelbė, kad tik Gruzijos komunistų partija atstovaujanti Gruzijos tautai, o visi kiti yra svetimų valstybių samdiniai, ypač Anglijos ir Prancūzijos. Tai Grūzijos komunistų partija, turėdama tokį užnugarį kaip Rusijos komunistų partiją, nekartą mėgino sukilti, triukšmą sukelti, kas Maskvos imperializmo siekimui buvo būtina. Po tokių įvykių Gruzijos vyriausybė uždraudė savo šalyje veikti komunistams.

Tada Maskva dar labiau padrąsino Gruzijos komunistus pradėti veikti pogrindy. Tokiam veikimui remti, Maskva pinigo nesigailėjo. Rusijos imperijai rūpėjo išlaikyti savo valdžioje Kaukazo žibalą. Tas komunistų rūpestis nei kiek nesiskyrė nuo carinės Rusijos rūpesčių.

1921 m. pradžioje Maskvos pastangomis nutautėjusio gruzino Macharadze buvo sukeltos komunistų riaušės. Ir šiuo atsitikimu tos riaušės, sukeltos Tiflise, buvo tinai numalšintos, bet Rusijoje jos buvo paskelbtos visos Gruzijos gyventojų sukilimu prieš gruzinų tautai primestą svetimų valstybių valdžią.

Tų pačių metų vasario 16 d. Pilypas Macharadze asmeniškai kreipėsi į Leniną, prašydamas pagalbos. Leninas susvyravo. Juo labiau, kad tų pačių metų (1921) sausio pradžioje vakariečiai sąjungininkai jau buvo Gruziją pripažinę de jure.

Bet Lenino visos abejonės dingo, kai iš Londono, Rusijos pasiuntinys Krasinas pranešė, jog Anglijos vyriausybės pirmininkas Lloyd George yra pasisakęs, jog į Rusijos ir Gruzijos galimą konfliktą Anglija nesikiš.

Tada Gruzijon, Lenino pavedimu, buvo atrinkti geriausi ir patikimiausi Rusijos raudonosios armijos daliniai, kurie Gruziją paskandino kraujuose ir Gruzijos tautos išdavikai paskelbė, kad sukilusi Gruzijos darbininkija nuvertė buržuazijos sudarytą ir užsienio remiamą valdžią ir sudarė sovietų vyriausybę.

Gruzijos nepriklausomybė nustojo veikusi. Jos buvusios valdžios narių dalis, kaip ir kiti nepriklausomybės žymieji veikėjai, pasitraukė užsienin ir jų veikla iki šiol nėra galutinai palaužta. Štai JAV veikia Gruzijos laisvinimo komitetas.

Čia tenka prisiminti, kad Gruzijai savo valstybę atstačius, nepriklausoma Lietuva su jos vyriausybe sumezgė diplomatinius ir konsuliarinius ryšius. Gruzijos sostinėje Tbilise pradėjo veikti Lietuvos pasiuntinybė ir konsulatas. Nepriklausomai Lietuvai atstovavo rašytojas Vincas Krėvė-Mickevičius ir Pr. Dailydė.

Ir dar kas prisimintina. Maskva skubėjo su Lietuva, Latvija, Estija pasirašyti taiką, kad geriau galėtų pasiruošti karui su Gruzija. Su Lietuva Maskva taiką pasirašė 1920 m. liepos 12 d. ir amžiams išsižadėjo jos žemių, tai yra iki militariniai sustiprėjo.

Vakarų ambasadorių konferencija pripažino Lietuvą de jure tik 1922 m. liepos 18 d., tai yra dviem metams vėliau už Gruziją. Mat, Lietuva žibalo šaltinių neturėjo... Ir kai 1940 m. birželio 15 d. Maskva okupavo Lietuvą, o Latviją ir Estiją dviem dienom vėliau, ir tada Anglija ir kiti nesikišo į Rusijos ir Pabaltijo valstybių konfliktą. Lloyd George dvasia dar buvo gyva.

Atrodo, kad ji nemari iki šiol, — nesinori pyktis su didžiuoju kaimynu, nes urminė prekyba parankesnė negu smulkmenomis prekiauti.

Ne tik Maskvos caro ir komunistų imperializmo šalininkai prisibijo, kad Rusija neišsidalintų į jos naturalias žemes pagal jos pavergtas tautas, bet ta baimė kaip kur nesvetima ir Vakaruose. Jiems geriau reikalas turėti su vieninga, nedaloma Rusijos imperija, visai nepaisant, kieno ji būtų valdoma, negu su jos pavergtomis skaitlingomis tautomis, su kiekviena jų atskirai.

Gruzijos nepriklausomos valstybės likimas daug šviesos įneša ir į šių dienų tarpvalstybinių santykių raidos pažinimą.

Gruzijos tautos sūnūs, kaip ir lietuvių tauta, gyvena tvirta viltimi, kad ir į jų, kaip ir kitų pavergtų tautų, languž̃į žvilgtels saulužė, kai Lloyd George'ų dvasia bus galutinai išgyvendinta.

Šampano kiekis

Winstoną Churchillį kartą jo draugas lordas Cherwellis juokaudamas paklausė:

— Sakyk, kiek per savo gyvenimą esi išgėręs šampano?

Churchillis iš pradžių truputį įsižeidė, bet paskui iš lėto atsakė:

— O, žinote, ne taip daug. Manyčiau, kad pilnai užtektų vieno garvežio visam tam kiekiui pavežti.

"Naujienos" bolševikams yra rakštis jų akyse!

Dr. KAZYS GRINIUS

ATSIMINIMAI IR MINTYS

II tomas, 1962 m. Gražiais viršeliais. Kaina $5.00.

Išleido Dr. Kazio Griniaus Komitetas. Knygą galima nusipirkti "Naujienose" už $5.00, užsakant paštu reikia pridėti 25 centus pašto išlaidoms apmokėti. Taip pat galima įsigyti ir pirmąjį "Atsiminimų ir minčių" tomą (neįrištą) už $2.00.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street — Chicago 8, Ill.

Įspūdžiai

KOMUNISTŲ PAVERGTOJE LIETUVOJE

Jau išėjo iš spaudos nuoširdžiai, gražiai ir teisingai parašyti

ČIKAGIETĖS ĮSPŪDŽIAI

IŠ KELIONĖS Į KOMUNISTŲ PAVERGTĄ LIETUVĄ.

Minkšti viršeliai, 95 puslapiai, $1.00.

Knygų platintojai, užsakę 25 egzempliorius ar daugiau, gauna 20% nuolaidą. Komitetai taip pat gaus platintojų nuolaidą. Ši knygelė yra geriausias ginklas kovoje prieš komunistinius melus.

UŽSAKYMUS PRAŠOME SIŲSTI TOKIU ADRESU:

NAUJIENOS

1739 S. Halsted St., Chicago 8, Illinois

Baigiamas spausdinti naujas "Varpas"

Liaudininkų — varpininkų srovės žmonės parengė naują "Varpą", kuris bus jau penktas išeivijoje. Tai bus didelis — apie 250 puslapių leidinys, kuriame tilps visa eilė straipsnių Lietuvos laisvės bylos, pavergto krašto gyvenimo, tarptautinės politikos, kultūros ir lietuviškos išeivijos temomis. Jame rašo: J. Audėnas, H. Blazas, V. Čižiūnas, dr. K. Karvelis, J. Lanskoronskis, M. Mackevičius, dr. J. Pajaujis, dr. R. Šilbajoris, P. Zundė ir kiti.

Naujo "Varpo" redaktorium yra dr. Juozas Pajaujis. Išleidžia Varpininkų Filisterių draugija. Spausdinamas M. Morkūno spaustuvėje Chicagoje. Šis leidinys knygų rinkoje pasirodys po poros savaičių.

GRAMERCY SHIPPING CO.
Įsteigta 1947
Turinti Maskvos USSR Vnešposyltorg leidimą.
Turinti Department of Banking and Insurance (USA) leidimą ir draudimą.

BE MUITO DOVANOS Į USSR
Automobiliai, Motociklai, Dviračiai, Padangos, Radio, TV aparatai, Muzikos instrumentai, Šaldytuvai, Skalbimo mašinos, Dulkių siurbliai, Siuvamos mašinos, Foto aparatai, Šautuvai, Laikrodžiai ir daug kitų dalykų. Be muito — pristatymas garantuotas. Labai prieinamos kainos.
Reikalaukite mūsų smulkaus sąrašo.

GARDAUS MAISTO SIUNTINIAI
Mūsų sąrašas turi didelį pasirinkimą.
Reikalaukite to sąrašo.

AUDIMŲ SIUNTINIAI
Mes pristatome į USSR puikias medžiagas, avalynę ir rūbus.
Reikalaukite mūsų sąrašo.

PINIGAI Į USSR
Pristatymas per dvi savaites, pilnai garantuotas. Pilnai išmokama. — Gavėjo pasirašyti kvitai. — Kursas — 9 rubliai už $10.—. Už patarnavimą — iki $35.00 — $3.50, virš $35.00 — 10%.

GRAMERCY — N. Y.
118 E. 28th St., New York 16, N. Y.
Tel. MU 9-0598.

GRAMERCY — N. J.
744 Broad St., Newark, N. J.

Atidaryta kasdien, išskyrus šeštadienius ir sekmadienius.

KELIAUK PER

COSMOS

Labiausiai patyrusį organizuoti pavieniėm ir grupinėm kelionėm

Į LIETUVĄ, SOVIETŲ SĄJUNGĄ IR RYTŲ EUROPĄ.

PER COSMOS

aplankykite gimines visose Sovietų Sąjungos dalyse.

Dėl platesnių informacijų rašykite arba skambinkite

COSMOS TRAVEL BUREAU

45 W. 45 St., New York 36, N. Y.
Tel. CI 5-7711

"NAUJIENOS" BOLŠEVIKAMS YRA RAKŠTIS JŲ AKYSE

L. Janusytė

Optimisto biografija

(Iš "Šluotos" 1963 m. Nr. 4)

"Alyvų rajono Butų valdybai

Kampelio Vlado, s. Mato, gyv. Siaurojoj gt. 8—5,

PAREIŠKIMAS

Mano kambaryje lubų tinkas byra, prašau pataisyti.

1957. IX. 13

V. Kampelis"

"Alyvų rajono Butų valdybai

Kampelio Vlado, s. Mato, gyv. Siaurojoj gt. 8—5,

PAREIŠKIMAS

Mano kambario lubos įlinko, per stogą pila lietus. Studijuoju neakivaizdiniu būdu ekonomiką, tenka daug sėdėti namie. Prašau pataisyti.

1958. IX. 12

V. Kampelis"

(Nebekartosime įstaigos pavadinimo ir interesanto pavardės)

"PAREIŠKIMAS

Mano kambario lubos nukrito, lietaus srautai pilasi ant grindų, kurių balkiai pūna. Vedžiau žmoną, kuri irgi neakivaizdininkė, tad tenka daug sėdėti. Prašau kuo skubiausiai pataisyti.

1959. IX. 11".

"PAREIŠKIMAS

Mano kambario grindų balkiai supuvo, vaikas su visu lopšiu buvo įkritęs į pirmą aukštą. Kadangi esame dirbančiųjų šeima, į kurių poreikius yra atsižvelgiama, tad tikiuos, kad irgi atsižvelgsite. Be to, skubiai genda ir liaudies komunalinis turtas, nekalbant apie asmeninius mūsų nepatogumus. Todėl prašau imtis atitinkamų priemonių ir pataisyti.

1961. IX. 10."

"PAREIŠKIMAS

Mano kambario grindų balkiai sulūždami apgadino kanalizaciją. Abu vaikai maži ir turi vaikščioti į kiemą, kas labai nepatogu, ypač naktį. Pas mus yra intensyviai rūpinamasi darbo žmonių sveikata, galvočiau, jog ir Jūsų įstaiga privalėtų atkreipti į tai dėmesį. Jeigu rezultatų nesulauksiu, imsiuos atitinkamų priemonių. Todėl prašau skubiai pataisyti.

1962. IX. 9".

"PAREIŠKIMAS

Mano kambario gyvenamoji padėtis pasidarė absoliučiai nebegyvenama, tuo tarpu, kai esame didelė šeima su mažais vaikais ir kol bus pastatytas naujas namas, kuriame organizacija yra mums užplanavusi patogų butą, tenka skursti šiame gyv. plote, tuo tarpu, kai viryklos siena išgriuvo ir susidarė skylė, per kurią landžioja kaimyninio buto vaikai. Tas sudaro visuomeninio bendravimo formų pažeidimą ir grėsmę taikai. Prašau kuo skubiausiai atkreipti į tai dėmesį ir padaryti remontą, priešingu atveju būsiu priverstas kreiptis į aukščiau pastatytas instancijas bei spaudos organus, kur, esu tikras, rasiu pilniausią paramą. Todėl prašau artimiausiu laiku pataisyti.

1962. X. 8".

"Pil. Kampeliui V... M., gyv. Siaurojoj gt. 8—5

PRANEŠIMAS

Reikalą ištyrus, paaiškėjo, kad jūsų namas yra avarinis, tad remontuoti jo nenumatome.

1962. XII. 18

S. Imkpinigius
Namų valdytojas".

CHICAGOS ŠVARIAUSIAS IR MODERNIŠKIAUSIAS DARŽAS

BUČO DARŽAS

WILLOW WEST INN AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

Apie didįjį kunigaikštį Gediminą, kaip įkūrė Trakus

Vieną kartą išvyko didysis kunigaikštis Gediminas iš savo sostinės Kernavės medžioti už penkių mylių, už Vilijos upės. Ir rado girioje gražų kalną, ąžuolynų ir lygumų apsuptą. Ir patiko jam didžiai, ir jis apsigyveno tenai, ir įkūrė miestą, ir davė jam Trakų vardą, — kur dabar Senieji Trakai; ir iš Kernavės perkėlė savo sostinę į Trakus.

(Iš "Lietuvos ir Žemaičių Didžiosios Kunigaikštystės Metraščio").

HELP STRENGTHEN AMERICA'S PEACE POWER
BUY U.S. SAVINGS BONDS

NELAUKITE-
RYTOJ GALI BŪTI PERVĖLU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimei ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET — KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5206

Generaliniai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

Įsigaliojo naujas patarnavimo būdas, užsakant dovanas, gamintas Sov. Sąjungoje

REMDAMASI SUTARTIMI, SUDARYTA SU VNIEŠPOSYLTORGU

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

PRADĖJO PRIIMTI APMOKĖTŲ DOVANŲ UŽSAKYMUS

JŪSŲ GIMINĖMS, GYV. LIETUVOJE.

- Jūs čia apmokate visą dovanų kainą.
- Gavėjui nieko nereikia mokėti.

AUTOMOBILIAI	SKALBIAMOS MAŠINOS
ŠALDYTUVAI	TELEVIZIJOS
DULKIŲ SIURBLIAI	DVIRAČIAI
ŠIUVAMOS MAŠINOS	ŠIMTŲ DAIKTŲ PASIRINKIMAS

Dėl smulkių informacijų ir katalogo kreipkitės į pagrindinį skyrių:

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

45 WEST 45th ST., NEW YORK 36, N. Y. Tel. CI 5-7905

VACLOVO BIRŽIŠKOS KNYGOS

"Naujienose" galima gauti šias prof. Vaclovo Biržiškos lituanistines knygas:

1. Senųjų lietuviškų knygų istorija, I dalis, 208 pusl. $2.00
   kietais viršeliais $3.00
2. Senųjų lietuviškų knygų istorija, II dalis, 226 pusl. $2.00
   kietais viršeliais $3.00
3. Aleksandrynas, senųjų lietuvių rašytojų, rašiusių prieš 1865 m., biografijos, bibliografijos ir biobibliografijos, I tomas, 431 pusl., kieti viršeliai $7.50
4. Praeities pabiros, rinkinys straipsnių iš Lietuvos praeities, 352 pusl., kieti viršeliai $6.50

Čia suminėtas knygas pasiųsime paštu, jei nurodytas pinigų sumas čekiu ar Money Orderiu pasiųsite tokiu adresu:

"NAUJIENOS", 1739 So. HALSTED STREET
CHICAGO 8, ILLINOIS, USA.

KETURIASDEŠIMT TOTORIŲ KAIMAS

Vokės apylinkėje yra labai senas Totorių kaimas. Jo atsiradimo istorija tokia: Lietuvos valdovų ryšiai su totoriais buvo glaudūs. Jau Gedimino ir Algirdo kariuomenėje buvo totorių, bet daugiausia jų į Lietuvą atvyko Vytauto laikais. 1369 m. Vytautas sumušęs totorius, daug jų paėmė į nelaisvę. Dalį belaisvių jis atidavė Jogailai, dalį apkrikštijo, o kitus apgyvendino netoli Vilniaus, prie Vokės upės. Didysis kunigaikštis davė jiems žemės, suteikė tikėjimo laisvę ir įvairių privilegijų. Tokiu būdu Lietuvoje atsirado pirmoji totorių pastovi sodyba, vadinama *Sorok-Tatary*. Tai ir yra dabartinis Totorių kaimas. Kiti totoriai apgyvendinti Vilniuje, Trakuose ir kituose miestuose, kur iki mūsų dienų tebebuvo išlikusių jų vardu vadinamų gatvių.

Prie Vokės apgyvendintų totorių skaičių greitai padidino nauji belaisviai, paimti Vytauto mūšiuose su Edy-Girėju. Vėliau dar atbėgo totorių drauge su Achmat-Chanu, o taip pat kitomis progomis. Dalis Dželal-ad-Dino karių, padėjusių Vytautui Žalgirio mūšyje (1410 m.), irgi pasiliko Lietuvoje. Greit totoriai liko labai ištikimi Lietuvai. Kai vėliau kitos totorių ordos, įsiveržusios į Lietuvą, kvietė Lietuvos totorius į talką, šie atsakė: "Nei Dievas, nei pranašas neliepė jums plėšti, o mums būti nedėkingiems. Mes jus laikome plėšikais, o savo kardu jus naikindami, mušame tinginius, o ne savo brolius. Sėdėkit už Volgos, kol kitos ordos jus neišvarys, o mes prie Vokės savo kraują liesime už brolius lietuvius, kurie mus priėmė kaip brolius".

1420 m. Vytautas, ruošdamasis į žygį prieš vokiečių ordiną, savo eilėse jau turėjo 8000 totorių karių. Vytauto asmens sargyba buvo sudaryta iš totorių. Tenka pažymėti, kad didieji Lietuvos kunigaikščiai nevertė Lietuvos totorių kariauti su kitų ordų totoriais bei turkais — mahometonų tikybos žmonėmis.

Keturiasdešimt Totorių duotoji privilegija įpareigojo totorius taisyti ir saugoti tiltus tarp Rūdninkų ir Vokės. Kunigaikščių medžioklėms totoriai turėdavo duoti varovų. Seni ir neturtingi totoriai keliaudavę su kanklėmis po Lietuvą ir dainuodami pelnydavosi sau duoną, jaunesnieji tarnaudavo kariuomenėje.

Nuo seniausių laikų totoriai labai gerbė Lietuvos valdovus, ypač Vytautą, apie kurį viename rašte, rašytame Žygimantui I, sakoma: "Neturime jau garbingojo Vytauto, jis neleido mums užmiršti pranašo ir mes, kreipdami akis į šventas vietas, kartojame jo vardą, kaip ir mūsų emirų vardus. Mes prisiekėme mūsų kardais, kad mylime lietuvius, nes jie karo metu gerbė mus kaip karo belaisvius, o kai mes įžengėme į šią žemę, jie mus įtikinėjo, kad šis smėlis, šie vandenys ir šie medžiai bus mūsų bendri. Jis žinomas ir mūsų vaikams prie Sūriųjų ežerų ir Kipčake, kad mes šiame krašte ne svetimšaliai". Gerbdami šviesią savo geradario atminį, totoriai Vytautą iki šiol mini savo maldose, vadindami *Vattat*, t. y. ramus, galingas, arba *Vatad* — rėmėjas, globėjas. Pagal seną totorių legendą, (Kai kurios žinios imtos iš Stasio Griežės rašinio apie 40 Totorių kaimą, paskelbto 1962 m. "Keleivyje".) vietovės pradžia esanti tokia: Senovėje gyvenęs vienas totorių vadas, turėjęs 4 žmonas, iš kurių susilaukęs po 10 sūnų. Kai sūnūs paaugę, su jais visais dalyvavęs Didžiosios Lietuvos Kunigaikštijos vestuose karuose. Didysis kunigaikštis, atsidėkodamas už gerą tarnybą, atsilyginęs žeme, leisdamas jos pasirinkti tam tikrame rajone ir tiek, kiek galės raitas per vieną dieną apjoti. Po šio žygio totorių nuosavybe tapęs didelis žemės gabalas, o kadangi ten įsikūrė 40 totoriaus sūnų, kaimas buvęs pavadintas Keturiasdešimt totorių vardu. Pagal kitus pasakojimus, Vytautas ten įkurdinęs 40 totorių šeimų.

Totoriai, gyvendami krikščionių tarpe, ilgainiui pamiršę arabų kalbą. Iš XV—XVII a. yra išlikusių jų religinių knygų, kur po arabiško teksto arabiškomis raidėmis surašyti vertimai į tuolaikinę D. L.K. valstybinę kalbą, kuria buvo parašyti Lietuvos Statutai ir Lietuvos Metrikos raštai.

Kadangi totoriai iš senų laikų garsėja kaip geri kailių bei odų dirbėjai, tuo amatu vertėsi ir Keturiasdešimt Totorių kaimo žmonės. Greta amato, jie vertėsi ir žemės ūkiu. Iki pastarųjų laikų jie išlaikė savo papročius: šventė penktadienius, turėjo savo dvasininką-mulą (vienas buvo pasiekęs aukštesnį mufti laipsnį, meldėsi arabiškai, bet kasdieniniam gyvenime kalbėdavo lenkiškai (totorių kalbą jau užmiršę). Jų pavardės buvo suslavintos: Alechnovičius (iš Alach?), Aleksandrovičius, Stefanovičius ir pn. Kaimynai pasakodavo, kad numirėlius jie laidodavę pasodintus, tačiau šios žinios nepavyko patvirtinti.

Didžiajai Lietuvos Kunigaikštijai patekus Lenkijos įtakon, geri totorių santykiai su krašto valdžia pairo. Ilgainiui į jų tarpą įsimaišė ir kiek katalikų.

1920. VII. 16 Lietuvos kariuomenė buvo užėmusi Totorių kaimą, bet lenkams sulaužius Suvalkų sutartį, turėjo iš jo atsitraukti. 1925 m. totoriai buvo atleisti nuo Krymo muftėio religinės priklausomybės, ir tais pat metais Lenkijos totorių suvažiavimas musulmonų galva išrinko Vilniaus krašto totorių vadovą daktarą Jokubą Simkevičių. Tada Vilnijoje buvo apie 5000 totorių.

Minėtame kaime totoriai gyvena ir dabar, turi savo mečetę. Ją galima matyti važiuojant senuoju Eišiškių-Vilniaus vieškeliu.

Sovietinės okupacijos metais vietovė oficialiai vadinama Keturiasdešimt Totorių Kaimu, priklauso Vilniaus rajono Pagirių apylinkei. Jos centras Vaidotų kaime.

(Iš Broniaus Kviklio paruošto "Mūsų Lietuva" I tomo, kurį netrukus išleis Lietuvių Enciklopedijos leidykla).

Jerry's Sunoco Service Station
Excellent car service is our business.
Repairs on all makes & models.
Mufflers — Tailpipes — Brakes
Tune -ups etc.
Get your car ready for Spring & summer driving
900 W. 103rd ST. — Tel. 233-9233

DR. ANNA BALIŪNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES ir GERKLĖS LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telef.: PRospect 8-3229
Rezid. telef. WAlbrook 5-5076
Valandos: kasdien nuo 10 ligi 12 val. iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vak. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.

Tel.: PRospect 8-1717
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3 vak.; 7-8 tiktai antradieniais ir penktadieniais. Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS
INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ CHIRURGIJA
PR 6-1795 arba 312-695-0533.
425 N. LIBERTY ST. R. 25
ELGIN, ILL.
Valandos pagal susitarimą.

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEmlock 4-5849
Rezid.: HEmlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., ketvirtad nuo 1—4 ir 7—9, antrad., penktadienį nuo 1—5, treč. ir šeštadienį tiktai susitarus.

Ofiso telef.: VIrginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Akušerija ir moterų ligos
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2—4 ir nuo 6—8:30 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 popiet. Trečiadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414, rez. RE 7-6867
DR. BR. GAIŽIŪNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1—3 ir 6—8 val. po pietų kasdien. Šeštadieniais 1—4 val. p. p. Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1—4 popiet ir 6—8 val. Treč ir šeštad. uždaryta.
Ofiso tel.: POrtsmouth 7-6000
Rezid. telef.: GArden 3-7278

GRovehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juška
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Tel. Ofiso 247-0400, Rezid. 737-1377
DR. V. KAUPAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Vidaus ligos
736 WEST 35th STREET
(Bridgeport Medical Arts)
Val. vak.: 6—8. Sešt. 10—1. Trečiad. susitarus. Dienos metu tel.
CA 5-5010

Tel. ofiso: PR 8-7773; rez. PR 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 V/. 63rd Street
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 popiet, antrad. ir penktad. 5-8 val. vak.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Šeštad. nuo 9:00—2:00 p. p.
Trečiadieniais uždaryta.

Phone: NEvada 8-7048
A. MONTVIDAS, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Room 322
4010 WEST MADISON STREET
CHICAGO 24, ILL.
Valandos: kasdien nuo 10 ryto iki 3 p. p. Vakarais: pirmad. ir ketvirtad. nuo 6 iki 8 val. vakaro.

Ofiso telef.: CLiffside 4-2896
Rez. telef.: WAlbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
Bendra praktika ir chirurgija specialiai
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4644 So. ASHLAND
Savaitės dienomis priėmimo valandos 2—4 ir 6—8 val. vak.
Šeštadieniais 2—5 val. vak.
Trečiadieniais ir sekmadieniais uždaryta. Ligonius priima tik susitarus telefonu.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223 arba PR 6-5577
OFISO val.: pirmad., antrad., trečiad. ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telef.: HEmlock 4-2123
Rezid. telef.: GIbson 8-6195
Priima ligonius pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonu HE 4-2123 Jei neatsiliepia, tai tel. GI 8-6195 arba GI 8-6198

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez. PR 6-4250
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo valandos: kasdien 1-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Šeštadieniais 1-4 p. p. Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta.

DR. STASYS ŽMUIDZINAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
EMERGENCY
Staigiai susirgus ar susižeidus kasdien šaukite telefonu:
434-6967.

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDAS-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandažai. Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9—4 ir 6—8. Šeštadieniais 9—1.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PRospect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI
Dr. Ant. Rudokas, Opt.
4455 So. CALIFORNIA, YArds 7-7381
Tikrina akis, pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
Valandos: 10 ryto iki 8 val. (trečiad. uždaryta), šeštad. 10 ryto iki 2 p. p.

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas.
Tel.: YArds 7-1829
Pritaiko Akinius
Kreivas Akis
Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8, Treč. uždaryta. Penkt. ir šešt. 10—2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

Šokit, šokėjėliai, pūskit dūdorėliai (1)

DARBO VAKARAI DAINAVOJE

Dainava — vardas, kurį paminėjus mūsų vaizduotėje iškyla didelis būrys jaunų žmonių, margaspalviais tautiniais drabužiais, gražiabalsių dainininkų, šmaikščių šokėjų, mums davusių tiek daug pakilių susikaupimo, pasigėrėjimo valandų. Tai šventadieninė Dainava. Šiokiadieninę Dainavą dažną vakarą gali rasti Hollywood-Inn svetainės salėje. Tie kantrybės ir darbo vakarai, susideda iš tūkstančių brangių jaunų laisvalaikio valandų, paaukotų tirpdyti kristalams ir šlifuoti deimančiukams, kuriais vėl mums kada švystels šventadieniškoji Dainava.

Antrajai JAV ir Kanados Lietuvių Tautinių Šokių Šventei sparčiai artėjant itin įtemptai dirba Dainavos Ansamblio šokėjų grupė.

— Dabar darykit lygiai taip, kaip jūs darėt anksčiau: viens du trys, viens du trys... Ši eilutė slenka į tą pusę, o anoji į aną... Let's du the right elbow swing, — komanduoja Dainavos šokėjus Frank Zapolis, mums, su žurnalistu Vladu Butėnu, užsukus salėn.

— Jūs sukatės į ratelio išorę, va šitaip, — pademonstruoja Frankis.

— Bandykit vėl.

— Mūsų šokių vadovas dabartiniu metu yra Faustas Strolia, tačiau šį vakarą jis užimtas parapijoje, kurioje vargoninkauja, — paaiškina Dainavos valdybos pirmininkas Eugenijus Slavinskas. Jis trumpai nušviečia ir Dainavos šokėjų grupės istoriją. Pasirodo, kad grupė buvo įsteigta dar Vokietijoje, 1945 metais. Pirmieji vadovai buvo R. Gustaitienė, S. Radzevičiutė, J. Žygas, L. Valiukaitė ir P. Giedraitienė. Čia Čikagoje buvo atkurta 1950 metais. Nuo to laiko šokių vadovais yra buvę: L. Grigaliūnaitė ir A. Valeišaitė, Irena Eidrigevičiutė, Algis Paškevičius, Izolda Balienė. Šiuo metu grupei priklauso 18 šokėjų, kurių amžiaus vidurkis yra 18 (mergaičių) — 20 (vyrų) metų.

— Žiūrėkit, kaip greit laikas bėga, — pastebi V. Butėnas. — Kada mes jau buvome apkasuose, ne vienas iš jų dar buvo negimęs...

— Hold it! Šitoje vietoje, stovėdamos, mergaitės laikosi už sijonų, — aiškina mokytojas. — Ir prašau užsukti radiją!.. Viens du trys keturi... Vyrai, pasekit mane...

— F. Zapolis, berods, jau trečiosios kartos amerikietis, — primena mums E. Slavinskas. — Jis ilgametis "Ateities" šokėjas. Beja! Čia šokamas Gyvataras...

Namuose peržiūrėjau Pirmosios šokių šventės komiteto išleistą stamboką leidinį "Mūsų šokiai" ir apie Gyvatarą štai ką radau parašyta:

"Linksmas, nuotaikingas, pramoginis, dar ir dabar žemaičiuose (Telšių apylinkėje) tebešokamas šokis. Spėjama, kad į kaimus bus patekęs iš dvarų, kaip ir kiti kadrilinio pobūdžio šokiai. Šokis dar vadinamas Gyvatvorė. Galimas dalykas, kad šis vardas bus siejamas su "gyvų žmonių tvora", nes auganti žalumynų gyvatvorė nelabai liaudyje pažįstama.

"Gyvatarui charakteringos figūros sukomponuotos eilėmis (jos sudaro ir keturkampius), pavaizduojančiomis pintas tvoreles, kurių ypačiai gausu Žemaitijoje. Vėlesniais laikais šokis paplito visoje Lietuvoje. "Tvoreles" gali sudaryti bet koks (bet porinis) skaičius porų, gyvai vaizduojančių tvorelės pynimą".

Taip. Dabar jau ir man aišku.

Tuo metu ir dainaviečių Gyvataras jau, matyt, ėmė "gyvėti", įeiti į reikiamas vėžes: merginų veidai paraudę, vyrukai jau laiks nuo laiko taip koja trepteli, kad net grindys susiūbuoja! Pasitikėjimas savimi išskaitomas šokančiųjų veiduose. Mokytojo pertraukimai ir įtarpos darosi retesnės. Jurgio Geležiūno (irgi šokėjo) pirštai daug lengviau skraido pianino klavišais.

— Paprastai Faustas Strolia mums akordeonu groja. Prie akordeono muzikos lengviau šokt, — aiškina jauna šokėja Elena Galinaitytė, kuri, pasirodo, yra ir Dainavos ansamblio sekretorė. Ji supažindina ir su šokėjais. Šalia pačios Elenutės merginų grupėje yra: Irena Baltramonaitė, Aldona Gudaitytė, Irena Gudaitytė, Loreta Mironaitė, Nijolė Piežaitė, Irena Putriutė ir Elena Venckutė.

— Šiandien į šokėjus įsirašė ir Vida Adomaitytė, tačiau nežinau, ar ji suspės šokių šventei pasiruošti. Vyrų grupę sudaro: Albertas Dečkys, Jurgis Geležiūnas, Petras Stončius, Jonas ir Romas Strungiai, Arūnas Jonušas ir Osvaldas Bražiūnas.

— Ar laukiate šokių šventės? — paklausiame sekretorę.

— Man atrodo, kad jaunimas šoka ne dėl šventės, nors ir visi žino, kad šokių šventė greit įvyks. Jiems patinka šokti. Daugumas labiau mėgsta greitus šokius, kur daugiau veiksmo, daugiau reikia pasisukti... Man pačiai labiau patinka Šustas...

Mums besišnekučiuojant salės pasieniais renkasi vis daugiau žmonių.

— O ir publikos pas jus nemažai susirenka?

— Tai dainaviečiai choristai. Po šokių repeticijos turime ir choro repeticiją. Kitą savaitę duodame koncertą Waukegan'o lietuviams. Gi šį savaitgalį teks giedoti ir dainuoti ansamblietės Irenos Gepnerytės vestuvėse, — kalba ansamblio pirmininkas.

— O už ko gi jinai išteka? Juk tai turbūt nebepirmos ansambliečio vestuvės...

— Irena išteka už buvusio ansambliečio Valterio Meilės, kuris tik ką sugrįžo iš kariuomenės. Tai jau bus trisdešimt aštuntosios vestuvės, kuriose ir jaunasis ir jaunoji yra ansambliečiai. O kiek "mišrių" porų apvesdinom... sunku būtų besuskaityti, — šypsosi pirmininkas. — Kiekvienose tokiose vestuvėse tenka ir bažnyčioje pagiedoti ir vestuvėse padainuoti. Taigi, kaip matome, ne vien koncertais, vaidinimais, šokių ar dainų šventėmis gyvename...

Žodį dar sumetame ir su beskubančiu (gal būt kiton repeticijon) mokytoju Frank Zapoliu.

— Kiek metų jūs tautinius šokius šokate?

— Mažiausiai kokį penkiolika. Su "Ateities" tautinių šokių grupe įairiose šventėse teko pasirodyti. Šokau ir pirmojoje šokių šventėje. Užeikit kada nors šeštadienį į Marquette Parko Field house ir pasižiūrėkite kaip Frances Gramontas ir Eleonora Zapolis "Ateities" atžalyną antrąjai šokių šventei ruošia...

Dainavos choristai jau pasirengę repeticijai. Maestro, Stepas Sodeika, jau duoda da toną.

— Šį vakarą pasitempkite! Matote, kad čia didžiųjų mūsų laikraščių reporteriai sukinėjasi, — įspėja jis dainininkus.

— Kaip mes bedainuotumėm, vistiek jie gerai parašys... — prasitaria kažkuri choristė, matyt, labai savimi pasitikėdama.

— Ten broliai artojai lietuviškai šneka,

Ten skamba po kaimus Birutės daina...

Ir norėtum gal ką nors disonansu, ką nors ne taip gerai paršyt... Vien dėl to, kad tai ansamblietei parodyti, jog ir taip mokam. Bet argi gali, kada pavergia širdį ta gafinga, miela daina?.. "Tegul bėga mūsų upės į marias giliausias, tegul skamba mūsų dainos po šalis plačiausias..." Ji tebeskamba mūsų ausyse išeinant į šaltą gegužės naktį. Galvojame apie trisdešimt aštuonias ansambliečių poras... Galvojame apie tėvus ir atžalyną. Apie sparčiai artėjančią šokių šventę, apie žodžius, pasakytus Dainavos pirmininko:

— Dainavos ansamblyje ne vienas ne tik lietuviškai kalbėti, dainuoti ir šokti, bet ir lietuviškai rašyti išmoko...

Algis Kiršinas

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA, 1490 kil. AM.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10—11 val. ryto. — Šeštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.
Vakaruškos: pirmadieniais 7 v. v.
Tel.: HEmlock 4-2413
7159 SO. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO 29, ILL.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

Juoktis — sveika ir naudinga
"SATYRINĖS NOVELĖS"
M. ZOŠČENKOS, — J. VALAIČIO vertimas.
Sovietų Rusijoje juoktis draudžiama. Nors žiauriai nukentėjo, bet rašytojas - humoristas ukrainietis M. Zoščenka turėjo drąsos savo satyromis pasmerkti bolševikiškąjį "rojų".
Norintieji pasiskaityti arba kitiems padovanoti šią vertingą knygą, gali ją įsigyti "Naujienose", 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., iš vertėjo Jono Valaičio, 1507 So. 51 Ave., Chicago 50 (Cicero), Ill., tel. OL 6-3180 arba knygų parduotuvėse.
Knyga 200 psl., kaina $2.00.
Jurgio Baltrušaičio eilėraščių rinkinį "ŽEMĖS PAKOPAS" galima gauti "Naujienose", arba iš vertėjo J. Valaičio. Kaina $1.50.
Abi knygas galima užsisakyti siunčiant čekį adresu:
NAUJIENOS
1739 So. Halsted Street — Chicago 8, Illinois

DONALD PETKUS — ANTHONY PETKUS
A. PETKUS & SŪNUS
NAUJA KOPLYČIA
MARQUETTE FUNERAL HOME
2533 West 71st Street
(Maplewood gatvės kampas)
GRovehill 6-2345 — TOwnhall 3-2108
Pilnas laidotuvių aptarnavimas, įskaitant karstą ir pasinaudojimą mūsų gražiom koplyčiom, yra nuo $375.00; $430.00; $595.00; $650.00; $695.00; $750.00; $875.00; $895.00; $945.00; $975.00; $900.00 ir daugiau. Karstą galima pasirinkti koplyčioje.
GRAŽIOS INDIVIDUALINĖS KOPLYČIOS
MAŠINOMS PASTATYTI AIKŠTĖ
Lietuviams teikiam šios rūšies patarnavimus 30 metų.

VLADAS MINGĖLA

LIETUVĖ MOTINA

(Tęsinys)

Prisiminkime Lietuvos kankinio motiną

Vieną iš pačių skaudžiausių motinos lietuvės meilės ir tragizmo liudijimų mes randame lietuvių tautos rusiškųjų budelių, vergijos metų gyvenime. Po pirmosios bolševikų okupacijos 1941 m. Rainių miškelyje, netoli Telšių, buvo rasta raudonųjų nužudyti 73 lietuvių lavonai. Jų tarpe ir kūnas Telšių gimnazijos mokinio Zenono Tarvainio. Jo motina, senutė, ir šiandien yra gyva liudininkė ir gyvena Detroite.

Kai tą jaunuolį rusai suėmė, motina bėgo, maldavo komisarų, čekistų, kad tik paleistų jos sūnų. Ji verkdama maldavo, kad ją vieton sūnaus nužudytų. Ant kelių puolusi prašė leisti bent pamatyti savo sūnų. Tačiau čekistų ir budelių širdys tik neapykanta gyveno. Argi jie galėjo turėti krikščioniškos meilės ir atlaidumo jausmų. Ne! jie buvo žiaurūs ir šalti sadistai — budeliai, nes jie buvo komunistai.

Nelaiminga motina tada ilgas, ilgas valandas: dienas ir naktis sėdėjo prie kalėjimo durų vis neprarasdama vilties bent pamatyti savo sūnų, brangiausiąją gyvenimo viltį ir prasmę.

Bet... raudonieji budeliai nakčia, slaptomis, išsivedė sukaustytus imtinius — kalinius ir visus juos išžudė ir... Tarvainienės sūnų Zenoną. Kai buvo iš griovio atkasti lavonai, vargšė motina pažino savo vaiką. Pamatė, kad jo nugara sudaužyta, durklais subadyta, o rankos surištos, krutinėje dvi kulkų žaizdos. Kraujas su purvu ir smėliu susimaišęs... Virš dešinio antakio durklo durimo ženklaižaizdos, per dešinę ausį — vėl durimo žaizda — perdurtos smegenys išdurta akis. Veidas ištinęs, mėlynas ir baisiai sužalotas. Motinos širdis neatlaikė — ji apalpo... Tūkstančiai gražiausių tautos žiedų be gailesio baisiųjų barbarų ir kacapų šiandien sunaikinami. Tauta agonijoj kenčia ir šaukiasi Dievo, šaukiasi pasaulio sąžinės... Daug šiandien lietuvių motinų Sibire, Kazachstane stebi savo vaikų lavonėlius, kurie net neužkasami — juos drasko žvėrys. Kitos kankinės motinos iš viso nežino ar jų vyrai ir vaikai dar gyvi. Nei Džingis Chano nei Tamerlano mongolų imperijų žiaurumai jau negali susilyginti su šių laikų XX a. pasaulio gėda. Tų motinų kankinių prisiminimas tebunie mums šventas. Perduokime kankinių testamentą priaugančioms kartoms: teisybės ir rusų žiaurumo bei žvėriškumo nuslėpti nevalia!

Šiandien motinos diena jungiasi su visos tautos Motinos gedulu; milijonas sunaikintų lietuvių Lietuvos miškuose ir Sibiro koncentracijos stovyklose mus įpareigoja byloti apie tą komunizmo žiaurumą visam pasauliui visuomet, visuomet, visuomet! Ir Džingis Chano žiaurumas išblėsta prieš raudonąjį terorą. Užtat mums reikia visiems tapti tąja hydra, kuri nesunaikinama ir vis atauganti. Mes turime aukotis tautos ir savo valstybės idealams. Kenčianti Tautos Motina mus visus įpareigoja vis daugiau ir daugiau aukotis. Tegu nebunie nė vieno lietuvio tik sau gyvenančio! Tenebunie nė vieno mūsų tarpe vis "gerų laikų" jieškančio ir "geruose laikuose" gyvenančio.

Rodykime daugiau pagarbos, meilės, dėkingumo bei prisirišimo gyvoms motinoms. Mokėkime uždegti motulių akyse šviesius laimės spindulėlius. Paaukokime joms bent valandėlę džiaugsmingo užsimiršimo. Padėkime joms. Sustiprinkime jas. Vyresniųjų ir jaunųjų motinų laukia sunkūs ir atsakingi uždaviniai — lietuvybės ugdymo bei puoselėjimo uždaviniai. Laisvėje gyvenančios motinos negali gyventi tik prabangai ir "good time", kai tuo pačiu metu Lietuvos Motina svetimųjų barbarų niekinama. Laisvoji Motina įpareigota išugdyti jaunąją kartą sąmoningais lietuviais ir tuo pačiu skiepyti juose negęstančią meilę ir ryžtą laisvos Lietuvos idealams. Be laisvės tauta anksčiau ar vėliau užtrokš. Bloga būtų motina, jei ji pratintų savo vaikus žiūrėti į gyvenimą iš ekonominės gerovės taško ir jeigu ji pateisintų "gerų laikų" ieškojimą. Šeima be knygų, be laikraščių, be lietuvių kalbos, be lietuviškų dainų, be lietuviškų papročių, be lietuviškos muzikos — dvelkia nemaloniu lavono kvapu.

I. Grabošaitė "Tėviškės Žiburiuose" (Kanada) sako, jog lietuvės motinos simboliu yra statoma Sibire ar pavergtoj tėvynėj kenčianti arba vaikams pasiaukojanti senutė žilagalvė motina. Ji minima kaip nuolat budintis tautos švyturys, ir ji yra tikrai verta didžiausios pagarbos — tai lietuvės motinos idealas. Bet kaip su šių dienų išeivijos motinomis? Ar jas taip pat galima sujungti su tuo, idealios lietuvės motinos, simboliu? Kaip jos bus įvertintos ateities kartų istorijos? Ar jos asmenybėje vyrauja dvasinės ar medžiaginės vertybės? Deja, reikia pripažinti, kad dažniausiai medžiaginės. Kiek motinų šiandien skaito vertingus straipsnius ir knygas, kad galėtų vertingas mintis ir idėjas perduoti savo vaikams?

Kiek motinų šiandien skaito ir pasakoja lietuviškas pasakas savo vaikams? Kiek motinų paskiria daugiau laiko minčių pasidalinimui su savo vaikais? Kiek jų iš tikrųjų pažįsta savo vaikus, jų mintis, jų troškimus, jų svajones, jų problemas? Sprendžiant iš vaikų namuose praleidžiamų valandų kiekio, galima susidaryti nuomonę, kad tokių motinų skaičius yra mažas. Atrodo, kad nedaug tegalima į tokias motinas dėti vilčių. Tautos ateitis užtat pasidaro liūdna. Tas motinas, kurios neša labai didelę atsakomybę, kurios dirba ateities motinų auklėjamąjį darbą, kurios aukojasi ateities geresniajai kartai išauklėti — priklauso visų lietuvių gili pagarba. Jų rankose išeivių lietuvių ateitis. *Gerbkime ir vertinkime šias motinas, kad jos ir toliau nepalūžtų. Statykime jas pavyzdžiu. Reikia tikėtis, kad šios reikšmingos Motinos Dienos proga kiekviena išeivijos motina bent valandėlę pati pagalvos ar yra pilna to žodžio prasme lietuvė motina — tikrasis savo tautos kamienas ir ateities šviesa?*

Kas šiuo metu darytina?

Atsidūrus tokioje būklėje, kaip kad šiuo metu esame, didžiausioji tautinės sąmonės ugdymo bei puoselėjimo našta gula nebe ant mokyklos ir mokytojų, bet vis ant tos pačios motinos pečių. Tautinių mokyklų neturime nei JAV nei Kanadoje. Tad, be abejo, išeivijoje belieka labiausiai patikimas ir veiksmingas tautinio auklėjimo veiksnys — lietuviškoji šeima. Manding, kaip anais caro Rusijos laikais, taip ir šiandien — raudonosios Rusijos okupacijoje, didžiausia lietuviško auklėjimo atsakomybės dalis vėl gula ant lietuvės motinos pečių. Trukslūš, bet privalome išlaikyti mūsų jaunime tautinę sąmonę! Juk tik motina gali teisingiausiai savo vaikus suprasti ir jiems įkvėpti tautinę dvasią. Ir prie pasiaukojančių pastangų ir sekmės beveik 50 procentų mūsų prieauglio nueis pas svetimuosius: ir tėvų nebus galima kaltinti, nes atsakomybe turi dalintis ir jaunimas. Aplinka veikia. Nemažą tragedijos dalį sudaro mus supančios aplinkybės, nes didelė dauguma motinų išėjo į fabrikus "pinigų gaminti", išėjo ir tos, kurioms visai nederėjo to daryti. Jos aiškina, jog reikėjo išeiti kadangi pirkti prabangūs baldai, naujas automobilis, naujas mūro namas gerame gyvenamame rajone. Namie palikti vieni vaikai tik Dievo ir mokyklos apsaugoje bei globoje. O jeigu dar pridėti kriminalinį gyvenimą ugdančią televiziją — toks motinų pasitraukimas nuo savo šeimos neišeis į gerą. Nemeluosime, jeigu tarsime, jog daugybė šeimų nebepraktikuoja lietuvių kalbos vien tik, kad "nepagadintų akcento". Ir koks pasiaukojimas amerikonizmui! Tai didelė ir baisi, niekad nebepataisoma, klaida. Blogiausia jog tą klaidą ar klaidas tėvai pastebi pervėlai, t. y. tuomet, kai tokių šeimų prieauglis nebekalba lietuviškai ir kuria nelietuviškas šeimas.

Pajuntame tragizmą kiek vėliau: dažnai pervėlai. Vaikai nebekalba lietuviškai, ima gėdintis savo tėvų, kuriuos kai-kurie amerikiečiai "lugan" vadina. Ir apsivedę tokie suamerikonėję vaikai dažnai nutraukia santykius su savo tėvais, ypač tai pastebima, jeigu tėvai neturtingi.

Savaime aišku, motina, šeimos širdis, negali tiek ištverti, kiek pakelia bejausmė mašina: ji dešimt sunkių pareigų vienui viena negali atlikti...

Lietuviškojo atžalyno ugdymą bei išugdymą aš lyginu su santaupomis banke. Žmogau, broli, mes taupome, vis nešame ir nešame doleriukus į banką. Taupome visą savo gyvenimą. Atsisakome nuo šio gyvenimo gerovės. Atsisakome nuo kultūrinių pramogų, nuo knygų, nuo laikraščių. Skaitome tik banko knygutę visą savo amželį. Ir tie piniginiai skaičiai toje banko knygutėje didėja ir kaip kokia poezija mus žavi. Pagaliau netikėtai atsitinka nelaimė: bankrutuoja bankas. Žūsta visa sutaupytoji suma, žūsta ir procentai. Tragedija! Šaukiame! Verkiame! Mušame į mūro sieną savo galvą. Bet gyvenimas šaltas, kaip Egipto sfinksai. Niekas nesugrąžins jaunystės ir protingai pakartoti gyvenimo.

Kapitalas ir santaupos — mūsų vaikai. Gal daugiau kaip dvidešimt metų visus išteklius ir energiją dedame į savo vaikus: į jų auklėjimą, išmokslinimą. Bet užmirštame, jog mūsų vaikus tyko svetimieji atšiaurūs vėjai, dideli pavojai. Tikimės, jog gerai išauklėti ir išmokslinti vaikai užaugę neš, ne tėvams, bet idealia prasme, procentus tautai. Ir tikrai, jeigu mūsų vaikai bus išauklėti lietuviškoje dvasioje, be abejo, jie tuos procentus visą gyvenimą kraus ant tautos aukuro. Jie pirks lietuviškas knygas, leis lietuviškus žurnalus ir laikraščius, jie toliau, po mūsų, tęs Lietuvos vadavimo kovą, dirbs Lietuvos laisvinimo darbą. Žinoma, jog žmogaus amžius, geriausia prasme, labai retai teprašoka 80 metų. Tauta tuo tarpu gali gyventi ir tūkstančius metų! Be galo didelį nusikaltimą tos generacijos padarytų, kurios užmigdytų tautinę sąmonę vieno amžiaus laikotarpiu.

Pas mus reiškiasi dvi kryptys ir abi kraštutinės. Viena garsiai kalba tariamo patriotizmo vardu, smerkia visa, kas amerikietiška. Antroji skatina prisitaikyti vietai ir laiko dvasiai. Abi šios kryptys nežadina mūsų kritiškumo, neduoda blaivaus sprendimo. Kiekvienu atveju mums reikia mo-

(Tęsinys 7-tam psl.)

LIETUVĖ MOTINA

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

kėti atskirti gėrį nuo blogio ir pasiimti galime tas vertybes, kurios būtų mūsų tautai naudingos. Antra, mums reikia geriau pažinti savąsias vertybes. Mūsų jaunimas dažnai daro didelę klaidą kopijuodamas, dažnai be atrankos, beveik viską iš amerikietiškos civilizacijos. Bet nereikėtų pamiršti savojo charakterio, lietuviškų tradicijų. Kas to nepaiso, kas nutolsta nuo lietuviškos kultūros, tas savo laužo, savo individualybės vertę susina bei menkina. Ir svetimos tautos mąstą intelektualai tokių žmonių nevertina. Tad šeimoje neturi būti dviejų nuomonių dėl lietuvių kalbos, lietuviškų tradicijų, lietuviškų papročių išlaikymo. Tautos šeimų tradicijos pradai įgyja kitokios dvasinės šilimos, mistikos, išsiskleidžia giliu, labai skirtingu, ceremonialu ir išgyvenimu. Reikia visaip stengtis išlaikyti lietuvišką nuotaiką. Jaunoms šeimoms, tuo reikalu būtina klausti patarimų iš labiau nusimanančių. Jaunosios šeimos turi palaikyti vieningą ryšį draugavimą lietuvių su lietuviais, privalo rištis ir jungtis lyg ir į bendruomenę. Vien tik menas, tik puošmenos ir tautodailė butuose, aišku, neišlaikys lietuvybės, jeigu šeimoje nekalbėsime lietuviškai, neskaitysime lietuviškų knygų ir laikraščių. Tokiose "bendruomenėse" — draugiškų šeimų sambūryje, lankymasis užima svarbią vietą: lankosi ne tik tėvai, bet ir jų vaikai turi regzti tarpusavį draugiškumą, ir jie lankosi vieni pas kitus, o tėvai turi prižiūrėti, kad vaikai žaisdami lietuviškai kalbėtų. Be tokių kolektyvinių (kelių šeimų) pastangų nebus galima lietuviškos tradicinės dvasios išlaikyti, nebus įmanoma lietuviškų papročių perteikti savo vaikams.

Kaip matome, tokie ir panašūs veiklos dirvonai rūpesčiu išvagoja lietuvės motinos kaktą. Betgi geri tėvai turi irgi visad stovėti greta motinos — žmonos: jų pareiga padėti. Vakarų pasauly Motinos Dienos vaidina svarbų vaidmenį. Motinos Dienos lietuviuose padeda įsisąmoninti pačioms motinoms, bet kartu parodo vyrų ir vaikų klaidas — veikia, be abejo, auklėjančiai mūsų lietuviškos bendruomenės gyvenime. Stengkimės ne tik tą dieną, bet ir kitomis dienomis kuo nors pasitarnauti motinai, t. y. užrišti skautišką mazgelį. Varge ar ligoje — padėkime motinai realiai. Tegu ji pajunta, kad turi gerus vaikus, kad ji neveltui aukojasi. Paguoskime ją. Apdovanokime gėlėmis. Už mirusią motiną pasimelskime.

Baigminės mintys

Lietuvės motinos jaukusis šeimos židinys Lietuvoje užpiltas nešvariu ir dvokiančiu Sovietijos vandeniu. Vulkanas dar nėra užgęsęs, jis gali išsiveržti: — vis dar smilksta, garuoja. Kad ir vergijos pančiais apjuostam lizde, svetimųjų budelių persekiojamos, to lietuviško lizdelio motinos vis dar stengiasi mažyčius sakalėlius vesti protėvių nužymėtais keliais, gelbėti iš pražuties. Toms, kurių pečius dengia tėviškės dangus, yra lengviau. Tačiau tremtis ir pabėgėlio kelionėje — įsukus į svetimus ir nepažįstamus kelius, palikus be gimtosios žemės kraitinių skrynių, be gaivinančio lietuviškos aplinkos, nutolus nuo papročių ir tradicijų, veikiant svetimajai aplinkai ir kalbai — šitos motinos pastatytos prieš didįjį istorinį bandymą ar egzaminą. Ir kaip didžiulis kalnas iškyla šių dienų sunkus rūpestis: ar išeivė motina atliks likimo jai prikergtą misiją, ar išlaikys sveikas ir nesužalotas mūsų tautos jaunąsias atžalas, nors ir nevisas — bent 50 procentų? Tai didelis klausimas! Svetimoj dirvoj įvesti ir užauginti lietuvybės sodą, šlamantį derlingais lietuviškos kultūros vaisiais — tai sunkus uždavinys, kurį likimas arba tautos tragedija užkrovė ant trapių lietuvės motinos pečių. Lietuviškojo židinio vaidilute, tavo kelias amžių raidoje vingiavo pro miegančio liūno akivarus, pro rūkstančių piliakalnių griuvėsius, pro kartuvių baugiuosius kalnelius, baudžiavų tamsias naktis ir šiandien visų baisiausias Sibiro žvarbias taigas, kurios lietuvių baltais kaulais nuklotas...

Mūsų tautos viltis ir ateitis, tavo mylinčios širdies rankose, Motina! Juk tu visad buvai lietuviškumo saugotoja — mūsų tautos vaidelutė. Būki tokia ir ateity!

P. S. Paskaita skaityta Windsoro (Kanada) LB Motinos minėjime 1962 m. gegužės mėn.

LITERATŪRA:

1. J. Prunskis — Motina, Čikaga, 1958 m.
2. "Lietuvos Vaikas" Kaunas 1934 m.
3. Trimitas, Kaunas, 1930 m.
4. V. Mingėla — Mūsų Motina, "Draugas", 1956 m. Nr. 112.
5. V. Mingėla — Lietuvos Motina, "Naujienos", 1957 m. V. 11 d.

(Pabaiga)

YEAR 'ROUND FUN — RESORT — KORPAN'S LANDING RESORT

The Chain's Favorite Playground

COTTAGES, HOTEL
FOOD, BEVERAGES
Pier Space • Sand Beach
Picnic Grove • Pier Space
Rental • Boat Storage
Rt. 12 or Tollway to Rt. 132; 132 to Forest Ave. (3 blks. E. of 12, by shopping center); Forest N. to — KORPAN'S LANDING RESORT.
112 E. LAKEVIEW
JU 7-4021

SPRING SPECIALS
Band Adjustment and Transmission — Oil Change — $13.95
Complete - Brake Job — $14.95. — On Any Car .... plus parts.
• COMPLETE MOTOR REPAIRS
We Service and Repair All Makes of Transmissions
TOWN AUTOMATIC TRANSMISSION SPECIALIST
4524 West 63rd Street — Phone 767-7280
Open 8 to 6 Daily. Closed Sunday.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU
APIE SAVO NAMO INSULIACIJOS PROBLEMAS

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materiolų.
CARR-MOODY LUMBER COMPANY
3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITWINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

NAUMĖ LIŪNAITĖ

MIELI LIETUVIAI!

Mes, trys Lietuvos dukros — aš, Naumė ir mano draugės Augė ir Skardė — senai ir ilgai gyvenę, bet nepasenę, buvę išvietintos, ilgai ir plačiai klajoję, pastangomis Nado Rastenio, pasiekėme lietuviškąją Čikagą ir viešime "Naujienose".

Mes norime atvykti į Jūsų namučius ir papasakoti Jums savo šiurpulingus pergyvenimus senovės tremtyje. Iš mūsų sužinosite apie tais laikais esantį Bangpūčio dvarą Baltijos dugne, malonią Ravinę, geruosius Ardėnus, mūsų gimtinę — Žvyrynę, tų laikų Lietuvą ir didingas "Trijų Režių Šventės" apeigas.

Mūsų kelionė į Jūsų namučius, buvusi $5.00, dabar tik $3.00. Prisiųsdami ar sumokėdami "Naujienoms", 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., leisite mums atvykti ir viešėti pas jus.

Iki mielo pasimatymo,

NAUMĖ LIŪNAITĖ

DĖMESIO
FIRMA
Package Express & Travel Agency, Inc.
Vyr. Įstaiga
1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.
Tel. IN 7-5522

Pagal susitarimą su Sovietų Sąjungos Vnešposiltorg priima užsakymus iš Amerikos gyventojų dovanom, aukštos kokybės sovietinėmis prekėmis, kurios bus įteiktos be jokių muitų ar kokių primokėjimų giminėms, gyvenantiems Sovietų Sąjungoje.

Didelis prekių pasirinkimas; tarp jų automobiliai, motociklai, dviračiai, televizijos aparatai, šaldytuvai, radio aparatai, siuvamos mašinos, foto aparatai, laikrodžiai, akordeonai ir t. t.

Prekių pristatymas garantuojamas per 8 iki 40 dienų, atsižvelgiant į tai, koksai daiktas dovanom parenkamas.

Reikalaukite telefonu ar raštu katalogus, kuriuos gausite nemokamai iš mūsų Vyr. įstaigos.

Package Express & Travel Agency, Inc.